

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХОДОЗНАВСТВА
Кафедра корейської філології

Кваліфікаційна робота магістра з корейської філології

на тему:

**ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЧАС» В СУЧАСНИХ
КОРЕЙСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ**

Студентки групи МПкор 56-19
факультету сходознавства
денної форми здобуття освіти
Освітньо-професійної програми:
Галузевий переклад: корейська мова,
англійська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та
літератури (переклад включно)
перша – корейська
Зузанської Марини Сергіївни

Науковий керівник:
к.ф.н., доц. Охріменко В.О.

Допущена до захисту

«___» _____ 2020 року

Завідувач кафедри

_____ Кан Д. С.

(Підпис)

(ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. КОНЦЕПТ ЧАСУ ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В СВІДОМОСТІ ТА МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ.....	8
1.1. Концепт часу в філософії.....	8
1.1.1. Час за Арістотелем.....	9
1.1.2. Час за Августином.....	12
1.1.3. Час за І.Кантом.....	13
1.1.4. Час за М. Гайдеггером.....	13
1.1.5. Час в буддійській філософії Тхеравади.....	14
1.2. Концепт часу в мовознавстві.....	15
1.2.1. Розрізнення понять часу, граматичного часу та темпоральності.....	15
1.2.2. Дейктичний та анафоричний час.....	18
1.2.3. Граматикалізація часу.....	20
1.2.4. Граматична категорія часу та виду як частини систему Дейксису...	21
1.2.5. Категорія часу та виду в корейській мові.....	22
1.2.6. Загальна характеристика категорії часу в корейській мові.....	25
1.2.7. Евіденціальність в корейській мові як один із засобів вираження часу.....	28
1.2.8. Загальна характеристика часових форм в англійській мові.....	31
1.2.9. Категорія часу в українській мові.....	37
Висновки до розділу I.....	41
РОЗДІЛ II. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЧАС» В КОРЕЙСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.....	43
2.1. Порівняльна характеристика засобів вираження неозначеного часу в порівняних мовах.....	43

2.2.Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження неозначених часів в порівняних мовах.....	54
2.3.Порівняльна характеристика засобів вираження тривалого часу в порівняних мовах.....	55
2.4.Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження тривалих часів в порівняних мовах.....	63
2.5.Порівняльна характеристика засобів вираження dokonаного часу в порівняних мовах	63
2.6.Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження dokonаних часів в порівняних мовах.....	69
2.7.Порівняльна характеристика засобів вираження dokonано-тривалого часу та висновки щодо особливостей цих засобів.....	70
2.8.Порівняльна характеристика засобів вираження евіденціальності в англійській, українській та корейській мовах.....	71
2.9.Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження евіденціальності в англійській, українській та корейській мовах.....	77
Висновки до розділу II.....	78
ВИСНОВКИ.....	79
АНОТАЦІЯ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	83

ВСТУП

Основним об'єктом вивчення у пропонованій кваліфікаційній роботі є концепт «часу» та засоби його відтворення в сучасній корейській, англійській та українських мовах, та порівняння їх між собою. Дослідження цієї теми є вкрай важливим, оскільки категорія часу є невід'ємною частиною нашого життя а тому відображається і в нашій мові. За допомогою аналізу та порівняння характерних форм та засобів вираження концепту часу в цих мовах ми можемо охарактеризувати як мови в цілому та їх особливості, так і зрозуміти відмінності та подібності, і, таким чином, дати більш детальний розбір системи засобів вираження часу. Дослідження та порівняльна характеристика повинні стати невід'ємною частиною навчального процесу та вивчення мови, адже, розглядаючи подібності та відмінності, можна зрозуміти логіку використання тих чи інших засобів, що безпосередньо допомагає оволодіти мовами, адже для перекладача це є найважливішим завданням. Більше того, перед перекладачем постає також важливе просвітницьке завдання, що полягає не тільки в дослідженні концепту часу та засобів його вираження, а також більш чітка систематизація та інформування наступного покоління фахівців, щодо закономірностей вживання форм та засобів для вираження цього концепту. У цій роботі зібрані основні характерні для кожної мови засоби на позначення концепту часу. Розгляд цих форм допоможе не тільки виділити особливості їх вираження та вживання, а й допоможе зрозуміти «що таке час» в цілому.

В українській лінгвістиці на відмінну від англійської та корейської, дослідженню концепту часу приділено замало уваги. Однак, теоретичною базою цієї кваліфікаційної роботи є праці та дослідження наступних українських лінгвістів: В.І. Яслика, який розглядав евіденцію та зв'язок її з концептом часу в сучасній українській мові, роботи В.М Барчука на тему граматичної категорії темпоральності, а також дослідження О.І. Крижанівської присвячені темі давньоминулого часу в українській мові. Всі ці мовознавці розглядали концепт часу в рамках однієї мови. Загалом, українські дослідники зосереджували свою увагу на розгляді загальних семантичних та синтаксичних особливостях та

відмінностях в українській та англійській мовах. Наприклад, такі лінгвісти як: В.А Висоцька та О.М. Наумова, С.А Баранова та її практикум з порівняльної граматики англійської та української мов. На жаль, роботи присвячені порівнянню концепту часу в корейській та українській мові є відсутніми. Проблематикою концепту часу в корейській лінгвістиці займалася численна кількість вчених-мовознавців, починаючи з одного з засновників корейської лінгвістики – Джу Ші Гьона, закінчуючи наступними лінгвістами як: Кім Бьон Ха та Хван Юн Джун, які розглядали концепт часу в поєднанні з концептом виду, Кьон Сук Чан та його робота присвячена характеристиці дейктичного та анафоричного часу, Чхве Хьон Бе, Лі Юн Хі, та інші. В англійській лінгвістиці дана тема є досить актуальною, тому нею займалися як англійські, так і зарубіжні лінгвісти: Б. Комрі, М. Харпер, Дж. Лакофф та багато інших.

Актуальність пропонованого дослідження зумовлена загальною спрямованістю сучасної лінгвістики до дослідження концептів в різних мовах. Крім того, актуальність визначається належністю обраної теми до широкого кола необхідних до опрацювання та вивчення матеріалів для володіння та подальшого удосконалення знань та навичок з корейської мови, англійської та української мов.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у різносторонньому вивченні системи засобів та форм на позначення концепту часу у корейській, англійській та українських мовах.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- 1) розглянути концепт часу у філософії;
- 2) розглянути концепту часу у мовознавстві;
- 3) проаналізувати загальну характеристику категорії часу та засобів її вираження в корейській мові;
- 4) дослідити категорію евіденціальності в корейській мові, як засіб вираження часу;
- 5) проаналізувати характеристику категорії часу та засобів її вираження в англійській мові;

- 6) проаналізувати загальну характеристику категорії часу та засобів її вираження в українській мові;
- 7) порівняти характеристику засобів вираження часу в порівнюваних мовах;
- 8) порівняти характеристику засобів вираження часу за допомогою категорії евіденціальності в порівнюваних мовах;
- 9) розкрити головні особливості та відмінності системи засобів на позначення концепту часу.

Об'єктом дослідження є система засобів відтворення часу у порівнюваних мовах.

Предметом дослідження виступає порівняльна характеристика засобів вираження концепту часу у мовах, що порівнюються.

Матеріалом дослідження слугували підручники, навчальні посібники та статті на тему концепту часу та характерних засобів його відтворення в українській, корейській та англійській мовах, а також дослідження, які направлені на пояснення особливостей вживання цих засобів в зіставних мовах.

Методика дослідження носила комплексний характер. Основними методами, які застосовувалися у роботі є такі: зіставний метод, з метою виявлення спільних та відмінних рис засобів на позначення концепту часу у корейській, англійській та українській мовах; індукція та аналіз інформації про особливості вживання низки певних засобів на позначення концепту часу в зіставних мовах. Також був застосований когнітивний підхід щодо цієї теми, оскільки мовні явища розглядаються через призму людської свідомості та процесів в ній. Концепт часу є продуктом нашого процесу пізнання, тобто свідомості, й має відображення в мовній картині світу, тому аналіз концепту часу в лінгвістиці та філософії є в край важливим при дослідженні цієї теми.

Наукова новизна роботи полягає у більш детальному вивченні та викладенні матеріалу українською мовою з більш зрозумілою систематизацією засобів на позначення концепту часу в корейській, англійській та українських мовах шляхом порівняння цих засобів притаманних тій чи іншій мові.

Практичне значення полягає в тому, що її матеріали можуть бути

застосовані у викладанні відповідних розділів практичної й теоретичної граматики зазначених мов, в практиці перекладу, при підготовці тем курсових і дипломних робіт.

Структура курсової роботи зумовлена послідовністю розв'язання поставлених завдань і складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, анотації та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ I. КОНЦЕПТ ЧАСУ ТА ЙОГО ВІДОБРАЖЕННЯ В СВІДОМОСТІ ТА МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ

1.1. Концепт часу в філософії

Час – це фундаментальна категорія, яка є ключовим елементом нашого життя. Вона лежить в основі, як наукової, так і мовної структури світу. В кожній мові присутні ті чи інші засоби вираження часу. Представники різних наукових сфер протягом усього періоду існування так званого «розумного людства» намагались пояснити цей феномен та знайти відповіді пов'язані з цією категорією.

Тому, вже нікого не дивує та непомірна кількість робіт на цю тему. В кожній з них автори по різному намагаються підійти до цього питання, починаючи з антропологічного підходу, закінчуючи метафізичним. Суть яку вкладають ті чи інші представники певної сфери в цю категорію є досить різною і чим більше ми починаємо досліджувати її, тим більше виникає питань на які досить важко знайти відповідь або ж її взагалі не має, – «Я прекрасно знаю, что такое время, пока не думаю об этом. Но стоит мне задуматься – и вот я уже не знаю, что такое время» [19].

На сьогоднішній день нам достовірно не відомо, хто першим почав намагатись пояснити це поняття, однак першопрохідцями, хто почав серйозно звертати свою увагу на категорію часу та тлумачити її були – давньогрецькі філософи, такі як: Геракліт, Платон, Архімед та інші. Одним з античних філософів, хто висунув найбільш розгорнуту на той час концепцію часу був – Арістотель.

Загалом питання часу серед філософів займало особливо важливе місце, адже поняття «часу» було невід'ємною частиною при дослідженні космологічних, фізичних та онтологічних поглядів більшості філософських шкіл.

За допомогою часу люди намагались визначити смислове поле свого світосприйняття, саме тому ця категорія несе в собі велику кількість значень, однак суть, яку вкладають загалом залишається подібною з легкими

відмінностями у трактуванні.

1.1.1. Час за Арістотелем. Перейдемо ж, до аналізу «часу» за Арістотелем, адже як ми вже зазначили вище, саме він виклав найбільш розгорнуте на той час пояснення цієї категорії. Ще у своїх роботах Арістотель виражав певну невдоволеність, щодо власних суджень трактування часу, адже сама категорія часу є досить неясною та неоднозначною сама по собі, тому і є такою, так би мовити, проблемою. В одній зі своїх робіт він пише: «А что такое время и какова его природа, одинаково неясно как из того, что нам передано от других, так и из того, что нам пришлось разобрать раньше». «...время, скорее всего, представляется каким-то движением и изменением» [12].

Основною характерною рисою Арістотеля, яка виділяла його серед інших була не лише розгляд категорії часу в цілому, а щобільше, зіставлення її з іншими категоріями буття, тому дана тема не раз розглядається в його роботах, а й посідає одне з провідних місць.

Категорію часу він пов'язує з категорією руху, однак час не є тотожним руху. Час за Арістотелем – це кількісна характеристика руху, – «Время есть число движения» [12]. Час не можна відділити від руху, однак час – це не рух, такого висновку він приходить у своїх роботах, адже ми в змозі порівнювати різні швидкості саме спостерігаючи, як в процесі змінюється ця швидкість, тому Арістотель приходить висновку, що час є єдиною та абсолютною величиною. За допомогою руху, як атрибуту часу ми можемо порівнювати тривалість процесів в його одиницях, тобто одиницях часу. Час – це течія, а кожне «тепер» – це кінець минулого і початок майбутнього.

Буття в часі за Арістотелем означає: «1. быть измеряемым временем; 2. быть частью времени; 3. быть временным» [12].

Не дивлячись на критику роботи Платона, Арістотель все-таки погоджується з ним, щодо існування так званих атемпоральних сутностей, а також, з тим, що першопричина, джерело кінцевого сенсу часу знаходиться поза часом.

На сьогоднішній день існують також прихильники цієї точки зору. Яскравим прикладом був Джуліус Томас Фрейзер (1923-2010 рр.), автор більш ніж 30 робіт присвячених проблемі часу, а також один з засновників Міжнародного товариства вивчення часу, що є міждисциплінарною організацією професійних вчених, гуманістів і художників, які вивчають і досліджують безліч вимірів і перспектив часу в різних дисциплінах: роль часу у фізичному, органічному, інтелектуальному і соціальному світах [74].

У своїх численних роботах Фрейзер, як і Арістотель звертає свою увагу на темпоральні й атемпоральні сутності.

Ще одне поняття, якому Арістотель приділяє особливу увагу у своєму аналізі часу – це поняття «тепер», «зараз», адже, як він наголошує, неможливо виділити щось ще окрім «тепер», – «...во времени имеется нечто неделимое, что мы называет «теперь» [12]. І лише пам'ять є тим самим способом закріплення або збереження цього поняття.

На його думку, лише людина, яка здатна на рефлексію або ж, як він це називає – «екзистенція», тобто здатність людини осмислювати себе та процес осмислювання власних думок, психічних переживань; лиш тоді людина зможе передати якийсь досвід, щодо концепції часу, зробивши її надбанням інших людей, шляхом мови. Однак, така здатність людиною, скажімо оприлюднювати свою «власну екзистенцію» є досить складною і обумовленою певними властивостями тієї чи іншої мови.

У своїх роботах він також розглядає питання, чому ж ми всі впевнені в існуванні часу, пов'язуючи це з душею, – «Ведь мы вместе ощущаем и движение и время; и если даже темно и мы не испытываем никакого воздействия на тело, а какое-то движение происходит в душе, нам сразу же кажется, что вместе с тем протекло и какое-то время. И наоборот, когда нам кажется, что произошло какое-то время, вместе с тем, представляется, что произошло какое-то движение» [12]. Тобто, відображення тих чи інших подій у нашій свідомості, як реакція на них, яку ми можемо надалі вербалізувати.

Він проводить межу у розгляді минулого, теперішнього та майбутнього. Оскільки події та відображення їх у свідомості виражаються по різному, адже

мають свою специфіку ситуації минулого чи майбутнього.

Події минулого повинні спочатку відбутись і лиш тоді вони можуть відобразитись у нашій пам'яті й навпаки в подіях майбутнього відбувається – «інверсія», тобто виникає думка про бажану подію, а потім вже відбуваються події з метою її досягнення. В модусі майбутнього задум передуює його реалізації, тому він може вербалізуватися навіть до того як він відбувся, адже як пише Жиль Делез у своїй праці «Логика смысла», – «В языке и только в языке могут получить свое выражение такие модусы личности как желания, планы на будущее и т. п.» [14].

Загалом, ми можемо зробити висновок, що головними інструментами за допомогою яких відбувається відображення часу та його конкретних модусів – пам'ять, досвід та уява.

Яскравим прикладом, що слугує підтвердженням цієї теорії є дослідження фізіологів, щодо процесу сну, адже при повній відсутності його у людей порушується процес світосприйняття та часу в цілому. Спочатку, коли людину позбавляють незначної частини сну, в неї послаблюється реакція на майбутнє, тобто виникають труднощі з уявою та проявом ініціативи, які саме і є рушіями майбутнього часу, – «...будущие события имеют своим истоком и решения, и некоторую деятельность» [11]; людина, так би мовити дистанціюється від майбутнього і говорить лише про події, які відбуваються в актуальному часі. Поступово з більшими обмеженнями сну з'являються проблеми з осмисленням минулого часу, людина поступово втрачає причинно-наслідкові зв'язки, їй важко даються процеси згадування. На останній стадії позбавлення сну людина втрачає здатність орієнтуватися в теперішньому часі, починає марити наяву, дійсність представляється для неї фрагментарною, втрачається спроможність одночасного сприйняття ряду подій, що відбуваються.

За допомогою таких досліджень ми можемо прийти до висновку, що існує пряма залежність між ослабленням нашої пізнавальної діяльності (уява-пам'ять-увага) та орієнтуванням у модусах часу (майбутнє-минуле-теперішнє).

Однак, більшість вчених прийшли до висновку, що теорія Арістотеля є незадовільною, адже він точно не дає відповіді, знаходиться час у свідомості або

ж навпаки виключно поза свідомістю і не залежить від нього. Тому, виникає певний парадокс, адже за Арістотелем час одночасно і продукт свідомості, і властивість руху, що існує незалежно від свідомості.

Саме факт того, що Арістотель не зміг віднести час в конкретну категорію послужило відправною точкою для подальших, більш детальних, досліджень з пошуком відповіді все більшою кількістю філософі, діячів науки, культури та релігії.

1.1.2. Час за Августином. Святий Августин також ставив перед собою завдання дати відповідь на питання що ж таке час, він розглядав категорію часу через призму свого світосприйняття та безпосередньо – релігії.

Час за Августином це неподільна частина Бога, – «Почему мир не был сотворен раньше? Да потому, что никакого «раньше» не было. Время было сотворено тогда, когда был сотворен мир. Бог вечен в том смысле, что он существует вне времени; в Боге нет никакого «раньше» и «позже», а только вечное настоящее. Вечность Бога изъята из отношения времени; в Нем сразу наличествуют все времена. Он не предшествовал своему собственному творению времени, ибо это предполагало бы, что он существовал во времени, тогда как в действительности Он вечно пребывает вне потока времени» [61].

Святий Августин наголошує на тому, що минуле та майбутнє може бути осмислене лише як теперішнє, таким чином він пов'язує категорію часу з пам'яттю, однак на відмінну від антиків, які розглядали час через призму життя космосу і перш за все пов'язували його з рухом небесних тіл, Августин вважає, що час – надбання людської душі і категорично не погоджується з грецькими філософами, – «Я слышал, как говорили одному ученому: «Движение луны, солнца и звезд – вот время». Я, однако, не согласен. Почему, в самом деле, движения других тел не могли бы быть также временем? Если бы, действительно, все светила небесные остановились, а какое-либо колесо гончара продолжало бы вращаться, разве тогда не было бы времени, при помощи которого мы стали бы

измерять обороты этого колеса?» [8].

1.1.3. Час за І. Кантом. У 18 столітті родоначальник класичної німецької філософії – Іммануїл Кант розглядає проблему часу пов'язуючи її зі свідомістю. Згодом він висуває теорію так званого «суб'єктивного часу», в якій підкреслює, що пізнання предметів це діяльність яка протікає послідовно.

Послідовність пізнання, на його думку, не виключає, а навпаки передбачає збереження попередніх частин, результатів діяльності, тому для Канта було досить важливим фіксувати цю діяльність використовуючи поняття часу.

Час за Кантом – це спосіб діяльності нашої свідомості, який полягає у постійній обробці та синтезу об'єкту. «Во всех объектах – и внешних и внутренних – только с помощью отношения времени ум может решить, что прежде, что после, т.е. что есть причина и что есть действие» [60]. Тобто час – це універсальна первинна відносно простору форма систематизації емпіричного досвіду й одночасно умова можливості існування цього досвіду. «Время есть не что иное, как форма внутреннего чувства, т.е. созерцания нас самих и нашего внутреннего состояния. В самом деле, время не может быть определением внешних явлений: оно не принадлежит ни к внешнему виду, ни к положению и т.п.; напротив, оно определяет отношение представлений в нашем внутреннем состоянии» [60]. Кант наголошує, що час не може існувати сам по собі, тобто він є безпосередньо похідним матеріалом діяльності нашої свідомості.

Саме такий новаторський підхід Канту до дослідження часу в подальшому надихнув все більше вчених розглядати це питання з новішого більш цікавого кута зору, що й ми можемо надалі спостерігати в роботах одного з головних представників філософії 20 ст. – Мартіна Гайдеггера, у роботах якого ідеї Канта знайшли свій подальший розвиток.

1.1.4. Час за М. Гайдеггером. Гайдеггер розділяє час на дві категорії: час відносно людини, тобто «первинний час», та час який безпосередньо не залежить від людини – «похідний». «Время без человека бессмысленно, однако это не

означає, що «время без человека не существует» [67]. Таким чином, на відміну від Канта, Гайдеггер чітко розмежує суб'єктивний відносно людини час та об'єктивний фізичний час, властивості якого можна спостерігати та виміряти.

Гайдеггер порівнює функцію категорії часу з дзеркалом. У цьому, так званому дзеркалі відображається зовнішній світ, однак він переломлений, адже сприймається за допомогою свідомості суб'єкта і в цьому ж дзеркалі відображається суб'єктивна, активна діяльність суб'єкта, який знаходиться у процесі пізнання. Тому таке відображення є неповним.

У своїй роботі «Кант і проблеми метафізики», Гайдеггер знову повертається до ідеї того що категорія часу майбутнього, минулого та теперішнього безпосередньо пов'язана з пізнавальною діяльністю людини, однак він вже по новому починає тлумачити роботи Канта і не розділяє час на майбутнє, минуле та теперішнє, а говорить про так звану «потрійну єдність часу». Тобто, за Гайдеггером трьома формам часу відповідають три види синтезу трансцендентальної суб'єктивності. Минуле – це результат дії трансцендентної уяви, яка виходить за межі чуттєвого досвіду, теперішнє – результат споглядання, майбутнє ж – це результат мислення.

Спираючись на роботу Гайдеггера можна зробити висновок, що оскільки всі три види трансцендентної суб'єктивності є одним спільним результатом роботи людської свідомості то і три форми часу є єдиними.

1.1.5. Час в буддистській філософії Тхеравади. Згідно з буддистською філософією, час виникає в нашій свідомості під час процесу пізнання, який полягає спочатку в існуванні матерії, потім взаємодії між матеріями, потім функціях нашої свідомості (наших почуттів), далі, в процесі пізнання того, що відбувається в нашій свідомості і нарешті, почуття, яке виникає в нашій свідомості. Час співвідноситься з нашою свідомістю через сприйняття світу за допомогою наших почуттів [23]. Більше того, буддистська філософія припускає, що час не існує в дійсності. Це лише поняття якому не властиве взагалі існування, оскільки воно належить відносній істині світу досвіду, який ми отримуємо за

допомогою нашої свідомості. Буддійські писання чітко вказують, що «Час – це поняття, похідне від того чи іншого явища. І сам по собі він не може існувати, це лише наше загальне уявлення»[23].

Більше того, буддистська філософія припускає, що час залежить від розуму, оскільки час не існує поза цими явищами та його спостерігачами. Час повинен сприйматися розумом (свідомістю) відносно послідовностей подій, що відбуваються згідно певній системі (тобто площинами існування, такими як небо, земля чи пекло) [23].

Таким чином, сприйняття часу не може бути реалізоване без розуму за допомогою якого ми спостерігаємо за змінами обумовлених речей.

Отже, поняття часу в буддистській філософії передбачає, що без обумовлених речей не буде й існувати саме поняття часу. Обумовлені речі пов'язані з часом є, так би мовити свідченням їх нестабільного та мінливого стану, що говорить нам про те, що час не може існувати окремо від цих обумовлених речей. Ці відносини не означають, що час є якістю обумовлених речей, але вказує на те, що час є лише поняттям, створений свідомістю шляхом сприйняття процесу становлення обумовлених речей. Таким чином, без процесу становлення обумовлених речей час не існує, а без часу немає минулого, сьогодення та майбутнього. Все що може існувати – це лише безумовні речі які існують поза поняттям часу [23].

1.2. Концепт часу в мовознавстві

1.2.1. Розрізнення понять часу, граматичного часу та темпоральності. В кожній природній мові є своє власне вираження певного способу світосприйняття. Це є невід'ємною характеристикою, яка присутня у всіх мовах, адже так званий образ світу завжди знаходить своє відображення у мові і таким чином залежно від філософії світосприйняття змінюються способи вираження їх у тій чи іншій мові. Ця ідея бере свій початок ще в роботах В. Гумбольдта, в яких він виділяє «внутрішню форму мови», тобто систему понять,

що відображає особливості світогляду носіїв певної мови й, так би мовити закріплюється зовнішньою формою мови.

Відображення часу в мові є одним з найактуальніших питань, яке намагаються розглядати такі науки як: семантика, когнітивна наука, філософія тощо, однак навіть на сьогоднішній день, воно залишається насиченим невирішеними питаннями, загадками та парадоксами. Тому, не існує єдиної загальнопринятої теорії відображення часу.

Ключовим поняттям, яке ми повинні розглянути – суттєва різниця категорій часу, граматичного часу, та темпоральності (часовості), які часто плутають між собою. Граматичний час, як можна зрозуміти з назви, це суто граматична категорія, яка виражається в певній системі співвідносних з граматичними формами. Таким чином, в ході еволюції мови відбувається процес мовної зміни, за якої слова перетворюються в граматичні показники, які в цьому випадку виражають час. Кожна мова здатна виражати події, що відбуваються в різний відрізок часу. Тобто, мови які вкладають у свої граматики ряд часових відмінностей називають – «граматично-часовими» [9].

Час же – це загальне універсальне позамовне поняття. На відмінну від часу, як універсального поняття, граматичний час безпосередньо обумовлений використанням конкретних граматичних форм. Граматичний час пов'язаний, саме з граматичними змінами, які реалізуються в формі дієслова, на відмінну від часу, який пов'язаний з семантичними функціями такими, як зміна сигналу. Така система розрізнення присутня не у всіх мовах, тому так кардинально і відрізняються способи вираження часу у різних народностей [50].

Визнання розподілу часу та граматичного часу на дві категорії відіграє вирішальну роль при вивченні мови та перекладу. Однак, відмінність між граматичним часом та часом, як позамовним явищем є далеко не очевидною. Плутанина полягає в тому, що час та граматичний час хоч і є абсолютно різними поняттями, однак на основі загального поняття часу ми й наділяємо різні граматичні форми певними темпоральними значеннями та відношеннями. Таким чином, ці два поняття знаходяться в залежності один від одного, тому розглядати їх окремо є досить складним заняттям.

За Ясперсом час – це природне або абстрактне поняття, яке в більшості мов виражається в граматичному часі. Тобто час – це універсальне, не лінгвістичне поняття з трьома поділами: минуле, теперішнє та майбутнє; під граматичним часом ми розуміємо відповідність між формою дієслова та нашим поняттям часу.

Розрізнення форми та функції часу бере свій початок ще в Стародавній Греції. Як ми знаємо, Арістотель був одним з перших, хто зосередив свою увагу на граматичній категорії дієслова, де загалом розглядав їх через призму прив'язки до трьох часів. Його досягнення полягало в твердженні, що певні семантичні варіації в формах дієслова можуть бути співвіднесені з такими тимчасовими поняттями, як теперішнє або минуле. Можна зробити висновок, що час та граматичний час не є тотожними поняттями а взаємопов'язаними[9].

Щодо темпоральності, темпоральність – це категорія, яка визначає реалізацію часових відносин в мові. Категорія часу за своїм вираженням є морфологічно-синтаксичною, в той час як темпоральність логіко-семантичною. Категорія темпоральності включає в себе як граматичні, так і лексичні засоби вираження часу, саме тому ця категорія є набагато ширшою ніж категорія часу. А.В. Бондаренко розглядає темпоральність як «функціонально-семантичну категорію, що виражає сутність фізичного та філософського аспектів та реалізується за допомогою різних мовних засобів на позначення часу; сукупністю граматичних, лексичних та комбінованих засобів де ядром темпоральності є граматичний час».

Останнім часом в науковій літературі це поняття ототожнюється з поняттям часу, однак це вкрай неправильно. Таке хибне вживання цього терміну бере свій початок ще в роботах Гайдігера, в яких він використовує поняття темпоральності, як можливість людиною зрозуміти буття, тобто за ним буття можна осягнути лише за допомогою категорії темпоральності, таким чином він ототожнює поняття часу та темпоральності. Однак, темпоральність це так званий певний специфічний зв'язок моментів часу та часових характеристик, які обумовлені людським сприйняттям часу та організації цього часу. Тобто, темпоральність можна вважати якістю часу.

Ще один важливий аспект розрізнення – це їх відношення до зовнішнього

та внутрішнього світу предмета. Час служить засобом визначення взаємозв'язку між внутрішнім рухом явища та зовнішніми явищами. Темпоральність визначається часовою сутністю явищ, які спричинені власним рухом. Тобто на відмінну від часу, темпоральність спрямована на процес власного руху, розвитку, який не обумовлений розвитком матеріального світу. Темпоральність – категорія, яка встановлює реалізацію часових відношень в мові[39].

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що темпоральність є більш широким поняттям на відмінну від часу, оскільки це семантична категорія, головною функцією якої – є позначення часу описуваної ситуації відносно будь-якої точки відліку, зазвичай моменту мовлення мовця. Граматична категорія часу є частиною категорії темпоральності, оскільки темпоральність виражається зазвичай за допомогою морфологічної категорії часу. Отже, час – це загальна категорія в яку входять як темпоральність, так і граматичний час, які в свою чергу є взаємозв'язаними частинами одного цілого.

1.2.2. Дейктичний та анафоричний час. Як ми знаємо, в лінгвістиці категорію часу прийнято вважати частиною системи дейксису, який є певною вказівкою мовної одиниці, що виражається за допомогою лексичних або граматичних значень. Дейксис може вказувати на кількість учасників мовного акту, на ступінь віддаленості об'єкту висловлювання або ж на час та простір. Наше розуміння поняття дейксису включає в себе місцезнаходження та ідентифікацію осіб, предметів, процесів, дій т.д., про які говорять або ж вони згадуються у зв'язку з просторово-часовим контекстом акту висловлювання, в якому беруть участь як правило хоча б один мовець та адресат повідомлення [34].

Поняття дейксису тісно пов'язано с поняттям вказівки, ідентифікації, адже референти дейктичних виразів вже повинні існувати в контексті висловлювання, для того щоб мовець вказував на них. Дейктичними часами ми можемо вважати лише ті часи які є фактичними, іншими словами дейктичними часами є лише минулий та теперішній часи але не майбутній, адже події які відбуваються в майбутньому не є фактичними, тобто вони є нереальними відносно моменту

мовлення.

Така точка зору дозволяє нам розмежувати реальність від нереальності, тобто минулий час від майбутнього. Таким чином ситуація про яку йдеться мова повинна бути ідентифікована як факт або ж навпаки як – припущення, іншими словами, якщо ситуація відбулася у реальному світі, то на неї можна дійктивно посилатися.

Оскільки «Час – це простір» досить важким завданням є розрізнення дейксису часу та простору, адже в більшості мов засоби вираження часу загалом походять з виразів просторовості.

Коли, наприклад, ми говоримо про дейксис, то загалом використовуємо такі класичні дейктичні слова як: тут-там, зараз-тоді, цей-той, ось-там, я-ти й т.д. Ці слова відображають певну систему понять, яку ми можемо назвати фізикою простору та часу. Спираючись на ці базові дейктичні слова ми можемо зробити висновок, що дейктична лексика є досить егоцентричною, адже саме мовець організує, як семантичний простір висловлювання, так і систему дейктичних слів мови. Тобто, мовець є тим орієнтиром відносно якого в акті комунікації ведеться відлік часу і простору. Тому в основі дейктичної лексики лежить протиставлення мовець-не мовець, тобто я – не я, саме за допомогою цього розрізнення ми розмежуємо поняття проксимального та екстремального дейксиса. Також ми розділяємо дейксис на первинний та вторинний, в якому первинний це дейксис моменту мовлення в якому ситуацію, навколишній світ та один одного слухач та мовець сприймають одночасно, а вторинний дейксис є переказом, певною проєкцією яка не пов'язана з моментом мовлення. Головною характеристикою вторинного дейксису є те, що місце відліку мовленнєвого акту не збігається з просторовою точкою відліку, тобто дейктичні слова в такому випадку виражають чужу свідомість та її результат, що виражається, наприклад, як світосприйняття, досвід тощо.

Рейхенбах розділяє часовий дейксис на три категорії: час мовлення (*speech time*), час події (*event time*) та точка відліку часу (*reference time*). Різні відносини між часом мовлення та точкою відліку часу співвідносяться з категорією часу: «минуле», «теперішнє» та «майбутнє». А положення точки відліку часу відносно

часу події відповідає наступним категоріям як: «попередній», «подальший», «простий» [9].

Як ми вже розглянули раніше, дейксис є категорію, яка зосереджена на мовці, тому важливими є не стільки фактичний фізичний простір та час, скільки спосіб їх сприйняття саме мовцем. Іншими словами, сприйняття картини світу мовцем має перевагу над фактичним станом речей. Тобто, як в філософії так і в лінгвістиці основним завданням є розподіл часу на дві галузі, суб'єктивний та об'єктивний час, тобто, час відносно людини, та час який не залежить від людини.

Розглядаючи поняття часу, лінгвісти посилаються на конкретний приклад часово-просторової аналогії, такої як шкала часу. Шкала часу – це лінія (упорядкований набір точок), яка не має обмежень з обох кінців і сегментована на три частини: минуле, теперішнє та майбутнє. Точки на цій шкалі можуть відбуватись або ж існувати як самі по собі, так і разом з подіями. Лінгвісти також виділяють так звану часову нульову точку, тобто це час в якому всі часові відношення (темпоральність) виражені граматичною категорією часу; беруть свій початок: відправну точку відліку. Таким чином, час можна розділити на дві категорії – дейктичний час, який включає в себе минулий та теперішній часи, та не дейктичний, тобто анафоричний, до якого відносять нульовий та минулий передуючий час (доконаний, перфектний). Анафоричний час базується на використанні мовних виразів, які можуть бути проінтерпретовані лише на базі іншого, як правило попереднього, передуючого моменту.

1.2.3. Граматикалізація часу. Кожна жива істота існує в часі. Цей процес починається з народження, дорослішання, старіння та завершується цей процес повним припиненням – смертю. Тому, кожна ситуація або подія має часові властивості.

Як зазначає Комрі, у всіх природних мовах наявні способи виявлення подій у часі, хоча вони можуть відрізнятися один від одного. З лінгвістичної точки зору поняття часу виражається трьома класами виразів 1) граматичними виразами, 2) лексичними виразами, лексично складеними виразами. Лексикалізація та

граматикалізація є основними способами за допомогою яких ми можемо виразити час. Лексикалізація включає в себе прислівники на позначення часу, які несуть в собі більш конкретні посилання на час і можуть використовуватись необмежену кількість раз, на відмінну від граматикалізації, яка охоплює низку більш широких понять, таких як: попередність, одночасність, послідовність, які як правило, визначаються відносно теперішнього моменту, тобто дейктичного центру. Загалом, в мовах процес граматикалізації називають тотожним поняттям граматичній категорії часу.

Лінгвісти вважають, що граматичні морфемі поступово розвиваються з лексичних морфем або утворюються в результаті поєднання цих лексичних морфем з граматичними. Конкретні та специфічні значення що виражаються за допомогою лексичних виразів поступово перетворюються на загальні та абстрактні, а фонологічна редукція та обумовленість навколишнім середовищем, призводять до процесу афіксації [26]. Прислівники на позначення часу є більш фундаментальними показниками на відмінну від граматичної категорії часу, адже вони в свою чергу є конкретними засобами виразу дейктичної системи. На відмінну від концепту місця, дейктичний центр якого залежить від мовця, час має ж загальний дейктичний центр, який є однаковим відносно всіх людей. Це є головною причиною чому час виражається саме за допомогою граматикалізації. На приклад, коли ми не хочемо вказати на конкретний час коли відбулася подія ми використовуємо лише граматичний час, іншими словами, за допомогою морфем або допоміжних дієслів і навпаки, коли ми хочемо зробити акцент на додатковій інформації щодо часу, залежно від наміру мовця ми використовуємо прислівники часу, які є надзвичайно багатою системою для вираження.

1.2.4. Граматична категорія часу та виду як частини систему Дейксису. Час – це наш абстрактний досвід, який ми отримуємо лише за допомогою нашої свідомості, шляхом усвідомлення теперішнього моменту. Такий досвід складається з окремих частинок, тобто моментів, які ми поєднуємо в одне ціле, тим самим створюємо неприривний потік часу. Ми можемо точно

сказати що подія відбулася, адже сприймаємо її через призму нашого усвідомлення теперішнього моменту, оскільки ми бачимо часове відношення цієї події відносно цього теперішнього часу. Таким чином, час який осмислюється повинен бути дейктичним, адже дейктичний центр є базовим елементом відносно якого ми можемо інтерпритувати час. Категорія виду також виконує дейктичну функцію, однак на відмінну від часу, вид не потребує дейктичного центру в потоці часу, однак потребує дейксис який базується на основі різних точок зору відносно яких і розглядається ситуація. Тобто, іншими словами, категорія часу потребує одну фіксовану точку перспективи за допомогою якої ми встановлюємо такі відносини як: «попередність», «одночасність» т.д., категорія виду одну фіксовану точку ситуації з різними точками зору, за винятком часових відносин. Кляйн стверджує, що час і вид є тотожними, оскільки в них наявні часові відносини між часовими точками. Однак, вони відрізняються тим, що час – це відношення між так званим часом теми (topic time), (наприклад період часу який підтверджується твердженням мовця); та Часом мовлення, в той час, як вид намагається поєднати Час теми та Час ситуації. Таким чином час та вид не є різними типами категоріями.

1.2.5. Категорія часу та виду в корейській мові. Будь-яка дія, подія або ж стан словесно виражаються по різному залежно від того коли саме вони відбуваються. В корейській мові категорія виду вивчалась у тісному взаємозв'язку з категорією часу. Категорія часу та виду перебували настільки в залежному один від одного стані, що спочатку, їх розглядали, як один напрямок. Зокрема, дискусія була зосереджена на розмежуванні категорії часу та виду, яке загалом можливе шляхом розрізнення цих категорій на різні виміри: на, так званий, плин дії (розвиток дії) та плин часу (розвиток часу). Ще однією головною причиною чому ці категорії раніше не розмежовували, була точка зору, за якої категорія часу доповнює надане поняття в тезисі, в той час, як категорія виду визначає це поняття, тому ці дві категорії є спільними частинами одного цілого [55].

Проблема розрізнення часу та виду в корейській мові полягає в неспроможності розрізнити, вичленити поняття доконаності. Події в минулому стосуються поточного моменту часу (тобто контрольної точки в часі), а не предмету, чи суб'єкту дії по відношенню яких ця дія є завершеною. Якщо дія була зупинена до поточного моменту, можна сказати, що це минуле, дія що й досі продовжується починаючи з поточного моменту – це теперішнє і якщо дія ще не відбулася відносно теперішньої точки – майбутнє. Питання «Чи існує дія в будь-який момент в минулому, теперішньому чи майбутньому – є головним завданням, яке розглядається, в категорії часу, інше ж питання «Чи відносяться всі фази дії до суб'єкта або об'єкта дії, яке розглядається категорією виду; тобто ці питання стосуються зовсім різних понять. Доконаність саме періоду стосується категорії часу, доконаність ж закінчення – категорії виду.

Таким чином, граматичний час – це флективна категорія дієслова (зміна граматичних форм слова, а також способи такої зміни) загалом в поєднанні з допоміжними дієсловами. У своєму найпростішому значенні, вказує саме на темпоральний зв'язок: «раніше», «одночасно», «пізніше», між якоюсь подією, станом або ж так званим «часовим якорем», тобто зафіксованим проміжком часу, зазвичай відносно моменту мовлення. Вид – вказує на конкретну точку зору на подію відносно мовця, який може «позначити» її як тривалу (недоконану) або як завершену (доконану). Як граматична категорія виду вживається, так же часто, як і час як граматична категорія дієслова, тому загалом їх поєднують.

Категорію часу в корейській мові також називають ретроспективним часом, який тісно пов'язаний з категорією способу (Mood), однак має чіткі часові зв'язки. Категорія часу має деякі властивості категорії способу, адже завжди передбачає присутність мовця та адресата повідомлення або ж наявність точки зору мовця. В своїй книзі «Індексійність», Хокетт стверджує, що Mode (=Mood) – це категорії, які відображають ступінь дійсності, бажаності та ймовірності\допустимості. В сучасних дослідженнях корейської граматики поняття «Mode(=Mood)» тотожне поняттю модальності, тобто категорії що виражає відношення змісту висловлювання до дійсності й мовця до змісту висловлювання [58].

Оскільки корейська мова є аглютинативною мовою, тобто, такою в якій

процес утворення граматичних форм та похідних слів відбувається шляхом додавання афіксів до основ слів, можна з впевненістю сказати, що ці афікси будуть відображати в ній різноманітні граматичні категорії, починаючи з часу та способу, закінчуючи, різними рівнями ввічливості т.д. Таким чином, за допомогою додавання афіксів до основи дієслова відбувається процес, так званої дієслівної флексії «verbal inflection», тобто коли дієслово набуває певної форми залежно від граматичної функції, яку воно виконує в реченні. Сон ХоМін у своїй роботі 1994 року «Корейська мова; Граматичний опис» надає чіткий опис системи подібних афіксів. Він розділяє афікси дієслівної флексії корейської мови на дві категорії: афікси орієнтовані на ситуацію, тобто відносно ситуації (обумовлені ситуацією) – об’єктивний час, та афікси відносно мовця та адресата повідомлення – суб’єктивний час. Ці три категорії також поділяються на три субкатегорії, а саме: афікси на позначення: рівня ввічливості, такі як: «-(으)시| – відносно ситуації, та (스)ㅂ – відносно мовця-адресата повідомлення»; часу «-ㄴ/는, -았/었-, -았/었었-» – відносно ситуації, -ㅁ// – відносно мовця-адресата повідомлення»; способу -ㄹ (епістемологічний) – відносно ситуації, -ㄷ/, -ㄹ/, -ㄺ/, -ㅂ/오 т.д. – відносно мовця-адресата повідомлення).

	афікси відносно ситуації об’єктивний час	афікси відносно мовця-адресата повідомлення суб’єктивний час
рівень ввіч.	1) (으) 시;	4) (스) ㅂ;
час	2) ∅, (ㄴ/는), -았/었, - 았/었었;	5) -때;

спосіб	3) -겠;	6) -다, -냐, -라, -시오.
--------	--------	---------------------

Базуючись на системі Сон МінХо, в подальшому, в даній роботі граматичне вираження часу в корейській мові буде розглядатися через призму поділу на дві категорії, а саме: відносно ситуації (об'єктивний час) та відносно мовця-адресата повідомлення (суб'єктивний час)[40].

-겠- вважають досить двояким афіксом, адже його відносять як і до способу, який є (ознакою епістемологічної модальності), що виражає намір та умовивід мовця, так і до часу, оскільки в ньому вбудоване посилення на майбутній час. Багато лінгвістів розглядають зв'язки епістемологічної модальності з евіденціальністю. В деяких роботах епістемологічна модальність вважається вихідною точкою а евіденціальність її підтипом.

1.2.6. Загальна характеристика категорії часу в корейській мові.

В корейській мові наявні наступні так звані маркери часу: минулий, що виражається за допомогою афіксу -았/었-, теперішній що виражається ∅ (фінітивом) або афіксом -ㄴ/는, та майбутній за допомогою -겠-. Немає суперечок щодо того, що всі ці морфеми передають часові значення, однак різні лінгвісти-науковці можуть відносити їх до різних категорій. Найбільш суперечливими є афікси -ㄴ/는 та -았/었-, які одні лінгвісти трактують як маркери категорії виду, інші ж як маркери категорії часу. Такі лінгвісти як Чхве Хьон-Бе, Ан Дон-Хван, Чон Хі-Джа, Сон Сун-Ок та інші розглядали -았/었- через призму категорії часу тобто вважали маркером минулого часу, в той час, як На Джин-Сок, Бек Йон-Джин, І Чонмін та інші, через призму категорії виду, тобто як маркер dokonаного виду. -ㄴ/는 також розглядається одночасно як маркер теперішнього часу та маркер недоконаного виду так званого імперфекта. -겠- –

як маркер майбутнього часу та маркер модальності «спрямованість у майбутнє» [67]. Давайте розглянемо основні афікси на позначення часу в корейській мові:

час	дієслово	прикметник
минулий	-았, -었;	-았, -었;
теперішній	∅, -ㄴ/는;	-
майбутній	-겠/ㄹ(을)것이다;	-겠/ㄹ(을)것이다;

Теперішній час

Теперішній час використовують для позначення події, дії або стану, які відбуваються в теперішній момент часу, тобто зараз, або для опису абсолютних та незмінних явищ. 지구는 태양 주위를 공전한다. (Земля обертається навколо сонця). В деяких випадках теперішній час в корейській мові також може вказувати на майбутні події 나 내일 미국 간다. (Завтра я їду до Америки).

Минулий час

Минулий час використовують для позначення події, дії або стану що мали місце відбутися у момент часу в минулому, або для опису зміни стану речей. 우리가 아침을 먹었어요. (Юрі поснідала). В деяких випадках минулий час може виражати навіть події які ще не відбулись, тобто події майбутнього часу. 나 이제 엄마한테 죽었다. (Я впевнений що мама буде сильно сердитися на мене).

Майбутній час

Майбутній час використовують на позначення події, дії або стану які відбудуться у майбутньому. Він може відображати як і подію що повинна просто відбутися в майбутньому, так і наш намір відносно цієї події який повинен відбутися в майбутньому. 우리가 아침을 먹을 거예요. Юрі поснідає. 다음 주말에 저는 미국에 가겠어요. На наступних вихідних я поїду до Америки.

Теперішній тривалий час (категорія виду в корейській мові)

Тривалість дії виражається за допомогою граматичної форми -고 있다.

우리는 자고 있어요. Юрі зараз спить. Тривалість результату дії виражається за допомогою -아어 있. 우리가 의자의 앉아 있어요. Юрі зараз сидить на стільці.

Категорія часу за Мазуром

За Мазуром до категорії часу відносяться відносять 6 часів: власне теперішній, минулий, майбутній, давньоминулий, допустовий минулий, допустовий давньоминулий [17]. Які в свою чергу поділяються на підвиди за вираженням часу перебігу дії. Власне теперішній час утворюється за допомогою використання дієслова у його словниковій формі тобто формі інфінітиву або ж відповідній формі ввічливого закінчення. В корейській мові початкова форма дієслова виражається афіксальним закінченням «-다». Відповідно при використанні офіційно-ввічливого стилю вона видозмінюються на «-습니다/습니다». Таким чином теперішній час в корейській мові не просто позначає форму теперішнього часу, а саме форму теперішнього часу певного рівня ввічливості мови. Тобто залежно від рівня ввічливості та стилістично обумовленого характеру тексту теперішній час буде виражатися закінченнями «-다, -아어 요, -습니다/습니다». Так само як і в англійській в корейській мові теперішній час використовується для опису загального факту, істини, повторювальних дій, звичок, емоцій, стану, та місця розташування. Також в корейській мові наявна форма на позначення тривалості дії, «-고 있다/고 계시다», тобто дії, що відбувається в даний момент мовлення і є еквівалентною формі «Present Progressive» в англійській мові.

Майбутній час в корейській мові він поділяє на власне майбутній, презентний-гіпотетичний та претиричний-гіпотетичний. Майбутній час утворюється за допомогою додавання до кореня дієслова суфікса «-겠». Власне майбутній час вказує на дію, ознаку, стан в майбутньому часі. «다음 주말에 부산에 가겠습니다» – наступного тижня я поїду до Пусану. Презентний-гіпотетичний майбутній використовують для позначення допустової дії, стану,

ознаки в теперішньому часі. «가 보니까 자겠지요» – я пішла подивилась, вона спить, напевно [17]. Претиричний-гіпотетичний майбутній позначає допустову дію, стан або ознаку в минулому часі. «어떻게 했으면 좋겠어요?» – і як же краще вчинити? [17]

Як вже було зазначено, категорія минулого часу виражається в корейській мові власне минулим часом, давньоминулим, допустовим минулим та допустовий давньоминулим. Власне минулий час вказує на дію яка відбулася до моменту мовлення. Утворюється за допомогою приєднання до основи дієслова суфіксу «ㅆ» після якого йде закінчення на позначення стилю ввічливості. «아침에 바람이 세었습니다/세었어요». – вранці був сильний вітер.

Давньоминулий час на відмінну від власне минулого часу вказує на дію що закінчилася до певного моменту часу в минулому (або перед початком іншої дії в минулому). «일본은 전쟁에서 한국을 공격했었어» – Японія напала на Корею під час війни. Припущений минулий виражає гіпотетичну закінчену дію в минулому [18]. «그녀는 모델이 된 후에, 그럼 많은 명성을 얻었겠지요?» – після того як вона стала моделлю, напевно стала знаменита чи не так? Допустовий давньо-минулий також виражає гіпотетично закінчену дію, однак вже в більш віддаленому минулому. «그때 그는 나를 가만히 두었었겠다» – він напевно би тоді залишив би мене в спокої [18].

Хоч загалом в корейській мові і виділяють 6 головних часів, однак лінгвісти мовознавці трактують, класифікують їх по різному а також поділяють на типи та підтипи і т.д.

1.2.7. Евіденціальність в корейській мові як один із засобів вираження часу. В корейській мові в формах евіденціалосні наявні часові значення, адже оскільки за допомогою розуміння форм евіденціальності та як вони реалізуються в мові ми можемо з точністю сказати відносно кого (мовця або ж адресата повідомлення) та якого часу відбувається дія, подія або стан. Евіденціальність також може розглядатися через призму виду, адже відносно її

використання ми можемо сказати чи є подія, дія, стан dokonаними. Показники категорії евіденціальності розташовані в словоформі після показників часу, з цього можна зробити висновок, що евіденціальність можна розглядати, як певний вид способу дієслова, адже як і спосіб дієслова, так і евіденціальність характеризується схожими особливостями.

- 1) не пов'язана безпосередньо з актом мовлення;
- 2) пропозиція розглядається з позиції мовця;
- 3) вираження відношення мовця до повідомлення без врахування слухача;
- 4) не залежить від волі мовця до акту мовлення;
- 5) може включати позначення часу.

Загальне поняття Евіденціальності

Евіденціальність – це особлива лінгвістична категорія, за допомогою якої мовець визначає в описі подій свою роль або безпосереднього свідка чи передавача чужої інформації. Її роль полягає в тому щоб передати додаткову інформацію через ті чи інші мовні засоби, наприклад: чи бачив мовець сам те, що стало головним предметом його повідомлення, чи він передає інформацію з чужих слів або ж предмет повідомлення – це результат його спостережень, здогадок, висновків або ж реконструкція подій по будь-яким непрямим ознакам. В корейській мові загалом для вираження евіденціальності, як засобу позначення часу використовують наступні афікси: -*ㅆ*//*ㅆ*// та -*ㅆ*//, які відображають як саме мовець отримав інформацію на пряму або ж за допомогою спостереження [27]. В реченнях в минулому часі вони позначають сприйняття мовцем змісту в минулому за допомогою висновків заснованих на конкретних доказах та набутих знаннях з будь-якого джерела. Час що відбувається у поєднанні з евіденціальністю інтерпретується відносно часу, який виражається за допомогою форм цієї евіденціальності – а не часу мовлення. В корейській мові евіденціальність визначає час коли мовець отримує певні так звані докази (тобто додаткову інформацію). Афікс -*ㅆ*// використовується, коли мовець говорить про свій власний досвід, -*ㅆ*//, коли мовець говорить про те що він чув, і загалом

перекладається за допомогою таких фраз як: зрозумів, дізнався, усвідомив, почув т.д., тобто ця конструкція позначає, те що мовець був свідком інформації або отримав інформацію з перших рук ще до початку мовлення зі слухачем, тим самим вказує безпосередньо на минулий час. Афікс -*ㄴ* показує миттєве сприйняття ситуації або події мовцем часто з відтінком здивування та легким вигуком. Також використовується мовцем, враженим фактом, який він щойно усвідомив, зрозумів на основі своїх спостережень в теперішньому часі, тобто таким чином посилається на теперішній час. Тобто можна зробити висновок, що афікс евіденціальності -*ㄴ* позначає час збору доказів отриманих до часу мовлення, а -*ㄴ* – час збору доказів отриманих під час мовлення [27].

Афікс евіденціальності -*ㄴ* як показник ретроспективного часу

Афікс -*ㄴ* з'явився ще в період середньовічної корейської мови (XV – XVI ст.) і належав до групи модально-темпоральних форм. В той період він був показником ретроспективного способу дієслова, а також показником минулого незавершеного часу. Ретроспективний спосіб дієслова – це граматична категорія, яка описувала події які відбувались в минулому, свідком яких був мовець. Таким чином, афікс мав два часових значення: значення минулого часу відносно моменту мовлення і значення теперішнього часу, а саме час коли мовець був свідком. В сучасній корейській мові цей афікс зберіг ці два різні граматичні значення, як показник евіденціальності він показує на те, що мовець був свідком, а позначення минулого незавершеного часу можна спостерігати в таких граматичних конструкціях як кінцеві форми -*더라*, -*더라고요*, в дієприкметникових формах -*ㄴ*, та в дієприслівникових формах -*더니*. Суфікс -*ㄴ* також позначає попереднє сенсорне, візуальне спостереження події. Якщо частка використовується, як частина граматичної конструкції, вона позначає, те що мовець згадує або просить, щоб хтось інший згадав певний факт з минулого, який мовець відчувував, пережив т.д. Афікс також може вживатись як з афіксами

минулого часу - *았/었*, а також з - *겠*, - *군*, - *다*, - *라*, - *자*, - *냐* [27].

1.2.8. Загальна характеристика часових форм в англійській мові.

Головною функцією граматичної категорії часу в дієслові – передача відношення дії до моменту мовлення. Оскільки дія може відбуватися одночасно з моментом мовлення так і передувати йому, або ж вона має місце відбутися, таким чином ми можемо з точністю сказати, що дієслово може мати форми як теперішнього, так минулого і майбутнього часу. Тому, перед лінгвістами постало важливе завдання – співвіднести кожен часову форму з моментом мовлення. Таким чином, момент мовлення є тією самою точкою від якої починається відлік часу відносно якої ми і можемо описати часові форми. Функцією ж категорії виду є позначення характеру перебігу дії в часі. Тобто, вона уточнює характер перебігу цієї дії саме у часі, тому загалом майже у всіх мовах категорію виду не виокремлюють як окрему категорію, а вважають субкатегорією часу. Адже форми виду не можуть існувати окремо без категорії часу тобто без так званої прив'язки до часу.

В англійській мові є чотири групи часових форм дієслова, які існують в парадигмі трьох часів минулого, теперішнього, майбутнього: *Indefinite/Simple* – неозначений (дія відбувається в теперішньому, майбутньому чи минулому часі при цьому не вказується її завершеність, тривалість, передування іншій дії); *Progressive/Continuous* – тривалий (дія відбувається в момент мовлення або в один з ним період часу); *Perfect* – доконаний, перфектний (дія вже відбулася до певного моменту чи періоду в минулому, теперішньому чи майбутньому); *Perfect Continuous* – доконано-тривалий (дія почалася до моменту мовлення та триває у певний момент).

Неозначений Час (*Indefinite/Simple*)

Ця група включає в себе одні з найдавніших форм на позначення теперішнього (*Present Indefinite*), минулого (*Past Indefinite*) та майбутніх часів (*Future Indefinite*) в англійській мові, які виражають дію, що відбувається

відповідно в теперішньому, минулому чи майбутньому часах, однак без вказівки на характер перебігу дії, тривалість або ж співвіднесеність з іншою дією.

Теперішній неозначений час (Present Indefinite)

Форма теперішнього неозначеного часу (*Present Indefinite*) використовується для передачі дії, яка так чи інакше включає в себе момент мовлення, перебіг ж цієї дії може бути різноманітним за характером. Таким чином, невизнані часові форми не мають постійного, конкретного властивого тільки їм видового значення. Адже, різноманітні видові відтінки наявні в реченні обумовлені лише вільним виявленням виду що притаманно дієслову, та конкретним лексичним вказівкам наявним в цьому реченні.

Момент мовлення завжди є причиною, що обумовлює утворення форми теперішнього неозначеного часу. Тобто, таким чином, через таке співвідношення: включення моменту мовлення в дію і є причиною чому не існує єдиного позначення цієї форми. Таким чином, в подальшому цю форму використовують для передачі наступних значень дії. 1) Дію яка немає прив'язки до початку відносять до необмеженого часу, тобто дію яка не співвідноситься з моментом мовлення. Такий час використовують на позначення загальновідомих істин. 2) Дія обмежена часом і відбувається в момент мовлення, однак яка не сприймається як процес, тобто є загальною. 3) Дія збігається з моментом мовлення. Такі додаткові значення виникають в результаті різного ступеня відносності початку дії до моменту дії, однак вони не передаються формами, а є зрозумілими лише з контексту.

Майбутній неозначений час (Future Indefinite)

Форма майбутнього неозначеного часу позначає дію яка відбувається пізніше моменту мовлення, незалежно від способу як вона протікає (чи є вона тривалою чи доконаною). Тобто таким чином як форма теперішнього неозначеного часу вона також не містить вказівки на вид.

Минулий неозначений час (Past Indefinite)

Минулий неозначений час позначає дію, що відбувалась в період часу в минулому і закінчилась раніше моменту мовлення. Зазвичай має лексичну вказівку для позначення часу що завершився до моменту мовлення. Головною функцією минулого неозначеного часу є вираження послідовності дій пов'язаних між собою часом. Як і попередні форми неозначеного часу також немає вказівки на вид, цей вид також може бути визначений лише за допомогою контексту.

На відмінну від попередніх форм теперішнього неозначеного часу, форми тривалого (*Progressive*), доконаного (*Perfect*) та доконано-тривалого (*Perfect-Progressive*) часів характеризують дію ні тільки з точки зору часу її перебіг, а й враховують характер цього перебігу, отже ці форми можуть вважатися часово-видовими.

Тривалий час (*Progressive*)

Група тривалого часу також включає три форми: Теперішній тривалий (*Present Progressive*), Минулий тривалий (*Past Progressive*), Майбутній тривалий (*Future Progressive*).

Теперішній тривалий час (*Present Progressive*)

Дія дієслова виражена теперішнім тривалим часом зазвичай безпосередньо включає момент мовлення. Процес позначений цією формою завжди в свою чергу відображає момент мовлення у своєму процесі перебігу. Тобто, дія загалом передається як процес, в якій зазвичай не вказано початок та кінець дії. Час передається формою на позначення тривалості, а тривалість такої дії є обмеженою. Тому, теперішній тривалий час використовують на позначення наступних дій: 1) тривала дія, що відбувається в момент мовлення, 2) тривала дія що відбувається в момент теперішнього часу, однак не обов'язково в момент мовлення. Більше того, окрім своєї функції на позначення тривалості, дана форма може також передавати відтінок свідомого виконання дії суб'єктом, його намір, тобто 3) заздалегідь заплановану дію в майбутньому з дієсловами на позначення руху. Тому, в цій формі не використовуються слова на позначення станів та процесів які не відображають безпосередню волю, намір суб'єкта дії. Наприклад, дієслова на позначення чуттєвого сприйняття, почуттів т.д. Значення тривалого

теперішнього часу змінюється залежно від виду в якому перебуває дієслово. Стилiстично тривалий теперішній час також може використовуватись з метою позначити саме iнтенсивність виконання дії.

Минулий тривалий час (Past Progressive)

Минулий тривалий час (*Past Progressive*), використовується відповідно для позначення дій які тривали в певний період або в конкретний момент часу в минулому часі. Ще одними характерними випадками його вживання – є перервана дія в минулому, позначення тривалих дій що відбувалися одночасно в минулому, позначення повторювальних дій або звичок які нас дратували в минулому.

Майбутній тривалий час (Future Progressive)

Майбутній тривалий час (*Future Progressive*), позначає тривалу дію яка буде відбуватися в певний момент в майбутньому. На відмінну від майбутнього неозначеного часу (*Future Indefinite*) цей момент повинен бути очевидним з контексту або мати точні лексичні маркери часу коли саме він відбудеться.

Доконаний час (перфектний) Perfect

Перфект загалом вважається видо-часовою формою, оскільки в ньому наявний вид на позначення завершеності дії до моменту мовлення. Основним часовим значенням перфекту є перебіг дії в період кінцевою точкою або ж так званою межею якого є момент мовлення. Зазвичай мовознавці трактують цей час як форму часу що відображає результативність, деякі ж вважають його саме категорією результативного виду, а не часу. Перфект/Доконаність теперішнього часу використовується в контексті тих чи інших форм теперішнього часу, це є очевидним оскільки перфектна дія відбувається в період часу який включає в себе момент мовлення, тому використання цих форм в контексті минулого часу є досить незвичним, оскільки граматичне значення минулого часу навпаки виключає момент мовлення.

Теперішній доконаний час (Present Perfect)

Теперішній доконаний час використовується для позначення дії, яке

завершилось до теперішнього моменту або є доконаною в період теперішнього часу. Хоча українською мовою дієслова в часовій формі теперішнього доконаного часу перекладаються в минулому часі, однак в англійській мові ці дієслова сприймаються через призму теперішнього часу. Також дана форма використовується на позначення наступних дій: 1) якщо дія почалася в минулому і продовжується до моменту теперішнього (поточного моменту); 2) якщо період в якому почалася дія ще не закінчився; 3) в випадках коли мовець робить акцент на факті дії, її результаті, а не часі коли саме сталась ця дія або обставини за яких вона відбулась.

Минулий доконаний час (Past Perfect)

Минулий доконаний час використовується для позначення дії яка завершилась до певного, конкретного моменту в минулому. Загалом дія є доконаною до певного моменту в минулому, на що вказують точні дати, час, контекст або початок іншої дії. Також використовується для позначення послідовних дій в минулому, які відбулися до моменту мовлення.

Майбутній доконаний час (Future Perfect)

Майбутній доконаний час використовується для позначення дії, яка завершилась до певного, конкретного моменту або початку дії у майбутньому або яка буде тривати після нього. Тобто, дія яка почнеться та завершиться до певного моменту в майбутньому.

Доконано-тривалий час (Perfect-Progressive)

На відмінну від доконаного, перфектного часу, який позначає дію як процес, який відбувався протягом моменту і продовжував тривати за межами цього моменту мовлення, доконаний-тривалий час позначає дію як процес, що тривала до моменту мовлення і можливо продовжувала тривати і в цей момент мовлення, таким чином включала його в себе. Однією з меж її завершення може бути момент мовлення, хоча дія не обов'язково повинна завершитись з його настанням. Тобто, за своїм процесом перебігу вона може включати або ж виключати момент мовлення, таким чином поділяється на інклюзивний та ексклюзивний доконано-тривалий час (*Perfect Continuous Inclusive\Exclusive*).

Таким чином, в ексклюзивному часі перебіг дії виключає точку моменту мовлення, тобто дія розглядається як процес якій завершився до моменту мовлення. Відмінність розряду доконано-тривалого часу від доконаного (перфектного) полягає в тому, що перший робить акцент саме на тривалості дії а не її доконаності, перфект або ж доконаність в цьому розряді позначає дію як ту яка досягла своєї межі. Доконано тривалий час служить для максимально повної передачі процесу перебігу дії до моменту мовлення або припинення самого процесу, в той час як тривалий (*Progressive*) позначає дію в якийсь конкретний момент її перебігу, тим самим не дає нам зрозуміти коли почалась чи закінчилась на відмінну від доконано тривалого який дає нам чітко зрозуміти ці її межі. Від доконаного (*Perfect*) часу відрізняється ж значенням припинення процесу, що в «інклюзивному» значенні не співпадає з значенням доконаності.

Теперішній доконано тривалий час (Present Perfect Continuous)

Теперішній доконано тривалий час використовують для позначення тривалої дії, яка відбувалась протягом якогось часу. Дія почалась в минулому, тривала протягом якогось часу, закінчилась безпосередньо перед початком моменту мовлення або ж досі триває в момент мовлення.

Минулий доконано тривалий час (Past Perfect Continuous)

Минулий доконано тривалий час позначає дію яка почалась в минулому, тривала протягом деякого часу і закінчилась безпосередньо перед конкретним моментом у минулому, або ж дія яка почалась в минулому, тривала протягом деякого часу і все ще тривала в певний момент в минулому.

Майбутній доконано тривалий час (Future Perfect Continuous)

Майбутній доконано тривалий час позначає дію яка почалась і триває протягом деякого періоду часу до певного моменту в майбутньому.

Майбутнє в минулому (Future-in-the-Past) Залежне майбутнє

Залежне майбутнє позначає дію, яка повинна відбутись після моменту мовлення, що сприймається через призму минулого часу, оскільки згадували або говорили про цю дію в момент минулого. Залежне майбутнє має свою ситему

форм, що є аналогічною з системою форм майбутнього часу. Розряд залежного майбутнього хоч і вважається часово-видовою формою, однак є несамоїтною на відміну від розрядів: тривалого, доконаного, доконано-тривалого.

1.2.9. Категорія часу в українській мові. За С. А. Романюком темпоральна розгалуженість або так звана векторність є притаманною мові в якій реалізуються всі часові сфери буття: минуле, теперішнє та майбутнє. Засобами вираження часу в слов'янських мовах в тому числі і в українській мові – є форми дієслова. Можливість дієслова позначати дію, як обмежену чи не обмежену початком та кінцем – виражається категорією виду (доконаний, не доконаний); відображення можливості, бажаності, необхідності дії з погляду мовця – реалізується у стані; позначення відношення дії стосовно мовця – особовою формою дієслова. Часову тривалість також можна позначити за допомогою лексичних засобів, які служать маркерами того чи іншого часу.

Наприклад: часові прийменники, прислівники, прийменниково-відмінкові форми тощо, також за допомогою контексту або інтонації.

Однак, головним елементом у всіх цих засобах є момент мовлення, який є точкою відліку локалізації дії чи стану, тобто так званим орієнтиром відносно якого ми і виділяємо той чи інший час, розуміємо чи є дія доконаною або ж не доконаною тощо.

За О. В. Ісаченко момент мовлення – ефімерна точка, що рухається на осі часу і розділяє «минуле» від «не минулого» у мові перетворюється в точний «приклад» за допомогою якого мовець сегментує час. Тобто, таким чином, це є певною граматичною точкою відліку реалізації процесу, який поділяють на 1) одночасний з моментом мовлення, 2) той що передує моменту мовлення, 3) відбувається після моменту мовлення. Найпоширенішою системою лексично-семантичною системою вираження часу виступає так звана категорія «датування», що загалом виражається за допомогою числівника в поєднанні з прийменником, наприклад: *у 1678 р.*, тощо. Таким чином, розглянувши загальну характеристику категорії часу в українській мові, ми можемо зробити висновок,

що в укр.мові категорія часу поділяється на два розряди 1) відносно події, що виражається у процесі та стані 2) відносно моменту мовлення: одночасність (теп.час), попередність (мин.час), наступність (майб.час).

В українській мові дієслова позначають чотири часові форми: теперішній, минулий, майбутній та давньоминулий. Категорія часу також дуже тісно пов'язана з категорією особи. За допомогою категорії особи ми можемо прослідкувати як саме реалізується в ній час, таким чином шляхом дослідження та спостереження змін в особових формах ми можемо вичленувати категорію часу. Тому, інфінітив, як безособова форма не містить в собі категорії часу, а дієприкметник та дієприслівник передають її безвідносно до моменту мовлення. Дієприкметник – зберігає як значення виду, так і значення часу основи від якої утворився, дієприслівник – виражає час відносно основної дії. Категорія часу в українській мові також тісно пов'язана з категорією стану. За допомогою категорії стану ми можемо зрозуміти стосунок дії чи стану з погляду мовця, що загалом виражається в формах на позначення: бажаності, необхідності, можливості та інших умов виконання дії. Основними формами є: дійсний, наказовий, умовний способи. Дійсний спосіб дієслова позначає реальну дію, яка відбувається, відбувалась або ж буде відбуватись. В умовному способі дія може відбутися лише за певних умов, тому є бажаною. У наказовому способі дієслово виражає наказ, побажання та пораду. Розглянувши загальну характеристику категорії стану в українській мові, можна зробити висновок, що час дієслова виражається морфологічно в дійсному способі, а умовний та наказовий способи не мають часової диференціації. Також категорія часу в українській мові так як і в англійській та корейських мовах пов'язана з категорією виду, адже за допомогою категорії виду ми також можемо встановити час в реченні, оскільки як ми знаємо, дієслова доконаного виду вживаються лише в минулому та майбутньому часі й ніколи не бувають присутніми в теперішньому. Дієслова доконаного виду можуть мати додаткові значення на позначення дії: 1) завершеність дії; 2) результативність; 3) однократність; 4) початок дії; 5) багаторазовість дії.

Теперішній час

Теперішній час відображає процес співвідношення дії з моментом мовлення. Тому він є лише наявним у дієсловах недоконаного виду. Залежно від збіг моменту мовлення з безпосереднім моментом говоріння розрізняють: пряме та відносно вживання форм теперішнього часу. Форми теперішнього часу при їх прямому вживанні мають два значення: 1) значення теперішнього актуального і 2) значення теперішнього неактуального (їх ще називають прямим детермінованим значенням і прямим недетермінованим). Детермінований позначає дію чи процес в конкретний певний часовий проміжок, недетермінований – загальну дію у теперішньому часі, що не обмежена часовим проміжком.

Теперішній актуальний час – основне значення теперішнього часу, який позначає дію чи процес які відбуваються безпосередньо в момент мовлення, так званий збіг дії чи процесу з моментом мовлення.

Теперішній неактуальний час – позначає дію, яка постійно відбувається або повторюється. Також використовується на позначення дії, що розпочалась до моменту мовлення, відбувається в момент мовлення та буде тривати після цього моменту мовлення. Категорію неактуального часу також поділяють на теперішньо-минулий та теперішньо-майбутній неактуальний часи.

Теперішньо-минулий – історичний час, який використовують для опису подій минулого, картин природи, однак з використанням дієслів у формі теперішнього часу. Загалом використовується в художній літературі автором з метою передати наочність подій та обставин за яких відбувається ця подія. Тобто, автор таким чином хоче повністю занурити читача у світ описуваних ним подій для того, щоб читач зміг відчувати самотужки те, що відчуває автор. Часто в такому часі використовуються лексичні показники минулого часу як: *було, бувало*.

Теперішньо-майбутній час – використовується для опису послідовних дій при виконанні інструкцій, дослідів тощо. Тобто, дієслово теперішнього часу використовується одночасно з прислівниками з часовим значенням.

Форми теперішнього часу також часто використовуються у значенні

майбутнього часу. Тобто, віднесеність дії теперішнього в майбутнє, наприклад: Незабаром потяг відправляється.

Майбутній час

Майбутній час поділяють на майбутній час доконаного та недоконаного видів. В свою чергу майбутній час недоконаного виду позначає дію, яка буде здійснена після моменту мовлення. Майбутній час доконаного виду виражає дію, що відбулася до моменту мовлення. Майбутній час також поділяють на простий, складний та складений. Простий майбутній час утворюється від дієслів доконаного виду. Наприклад: *іти – піду*. Складений майбутній час шляхом додавання особових форм дієслова до неозначеної форми дієслова недоконаного виду. Наприклад: *іти – ітиму*. Складений майбутній час утворюється шляхом додавання особових форм дієслова «бути» з формою дієслова недоконаного виду. Наприклад: *іти – буду іти*.

Минулий час

Минулий час означає дію, що відбувалася або відбулася до моменту мовлення. Форми минулого часу утворюються від основи інфінітива дієслів доконаного і недоконаного виду. Форми минулого часу утворюються шляхом додавання до основи інфінітиву суфіксів *-в* (після приголосної) та *-л* (після голосної). Наприклад: *іти (ти) + -в = ів*; *іти (ти) + іла*. Дієслова недоконаного виду позначають дії в минулому часі які не пов'язані з моментом мовлення теперішнього часу, таким чином ці дії є незавершеними, повторюваними. І навпаки дієслова доконаного виду відображають завершеність дії та її результативність. Вони також позначають дію, що почалася до моменту мовлення про неї, а її результат має продовження в теперішньому часі. Тобто, дія яка відбувалася в минулому сприймається через призму її наслідків.

Давньоминулий час

Давньоминулий час позначає дію, яка почалася в минулому, однак відбулася перед іншою дією в минулому. Тобто, таким чином, позначає послідовність дій у минулому, її передування наступній дії в минулому. На відмінну від інших часів в українській мові, давньоминулий вважають не

самостійним часом, а лише додатковою формою минулого часу, адже вживання його є не надто поширеним та стилістично обмеженим.

Висновки до розділу I

Розглянувши категорію часу, ми можемо прийти до висновку, що концепція часу завжди захоплювала та привертала увагу, як простих людей, так і найяскравіших представників науки, філософії, мовознавства, релігії тощо. Починаючи з древніх людей, антиків, філософів середньовіччя, закінчуючи, вченими представниками натурфілософії та навіть східними школами релігійного вчення. Кожні з них намагалися пояснити цю категорію базуючись на своїх знаннях та відштовхуючись від свого світобачення та світосприйняття. Тому, час у древніх людей персоніфікувався в божеств, в антиків з розвитком вчення астрономії та культу «знання заради знання» пов'язувався з рухом небесних тіл, Августин, як один з яскравих представників філософії Середньовіччя – епохи розвитку релігійного вчення в особливості Християнства; вважав час частиною Бога. З розквітом буддійської філософії на Сході, яке в подальшому поширилось й на інші континенти, таким чином мало вплив і на інші філософські школи західного типу, розглядали час – як процес нашого розуму, який ми здобуваємо шляхом наших почуттів. У 18 ст. в період зосередження уваги на людині її досвіді та свідомості розглядали – як результат роботи мозку, у 20 ст. ці ідеї набувають нової віхи, адже з розвитком науки в особливості фізики концепція часу зазнає значних змін, адже її починають розмежовувати на час відносно людини тобто суб'єктивний та на об'єктивний фізичний час. Тому в подальшому розглядати категорію часу в мовознавстві без розуміння категорії часу в філософії – неможливо, адже на світогляд мовознавців тою чи іншою мірою вплинули вчення, філософські школи, концепції актуальні в той чи інший період часу. А оскільки мова це засіб відображення не тільки навколишнього світу, а й нашого внутрішнього світу, тобто нашої свідомості, ці два вчення є взаємопов'язаними.

Отже, «концепт» часу в мові реалізується за допомогою граматичних

категорій. В українській мові в основі категорії часу лежить категорія часу та виду дієслова. Часову парадигму речення утворює уся сукупність форм речення, які відтворюють синтаксичну категорію часу, яка в свою чергу є спрямованою на процес мовлення, адже момент мовлення є ключовим елементом розрізнення часу. В англійській мові розрізняють чотири групи часових форм, до кожної такої групи входять часи відповідно на позначення майбутнього, теперішнього та минулого, тобто загалом розрізняють 12 часів в англійській мові. В корейській мові часи виражаються також за допомогою дієслів, а саме часових афіксів наявних в них, які вказують на той чи інший час. Також в мові розрізняють поняття евіденціальності, що розглядається через призму, як виду, адже відносно її використання ми можемо сказати чи є подія, дія, стан dokonаними та часу, адже показники категорії евіденціальності розташовані в словоформі після показників часу, тобто евіденціальність таким чином вказує на часові відношення в мові.

РОЗДІЛ II. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ ЗАСОБІВ ВИРАЖЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЧАС» В КОРЕЙСЬКІЙ, АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.

2.1. Порівняльна характеристика засобів вираження неозначеного часу в порівнянних мовах

Теперішній неозначений час

Теперішній (неозначений) час в корейській, українській та англійській мовах використовують для позначення події, дії або стану які відбуваються в теперішній момент часу.

В англійській мові у розмовному реченні *Present Indefinite (Simple)* утворюється за допомогою додавання до іменника, що є суб'єктом дії – дієслова у першій його формі без частки *-to*. З займенниками третьої особи однини: вона, він, воно = *he, she, it* до дієслова додається закінчення *-s, -es*. Також використовуються наступні слова маркери що вказують на те, який саме час вживається в реченні: *usually* (зазвичай), *always* (завжди), *often* (часто), *sometimes* (іноді), *seldom* (зрідка), *never* (ніколи) т.д.

Теперішній час в українській мові утворюється від дієслів недоконаного виду у яких відбувається процес дієвідмінювання:

особа	1 дієвідміна	2 дієвідміна	1 дієвідміна	2 дієвідміна
	однина		множина	
1 особа	-у, -ю П'ю	-у, -ю Кричу	-емо (-ем) -ємо, (-єм) П'ємо	-имо (им) -їмо (їм) Кричимо
2 особа	-еш, -єш П'єш	-иш, -їш Кричиш	-ете, -єте П'єте	-ите, -їте Кричите
3 особа	-є, -є П'є	-ить, -їть Кричить	-уть, -ють П'ють	-ать, -ять Кричать

[76]

Корейська мова оскільки є аглютинативною мовою, тобто в якій процес утворення граматичних форм та похідних слів відбувається шляхом додавання афіксів до основ слів, теперішній час також буде утворюватись за допомогою додавання до основи дієслова афіксу \emptyset - ㄴ, також в корейській мові закінчення можуть відображати стилі ввічливості, тому для утворення теперішнього часу в ввічливій формі різних ступенів додаються наступні закінчення: -아요, -어요, -여요 (в неофіційно-ввічливому) та -니다, -습니다 (в офіційно-ввічливому).

Спочатку розглянемо неозначену часову групу, тобто *Indefinite (Simple)*, значення цієї групи – проста дія, що не обмежена певним проміжком часу, в якій відсутні ознаки тривалості.

Загалом виділяють наступні основні значення форми неозначеного теперішнього часу (*Present Simple*) в англійській мові:

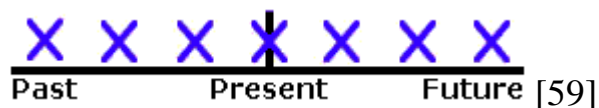
- 1) повторюванні чи постійні дії:

I usually go there in the morning.

Я завжди ходжу туди вранці.

저는 보통 아침에 그곳에 간다.

저는 보통 아침에 그곳에 갑니다.



В англійській мові дієслово перебуває у першій формі V_1 , також присутній маркер на позначення теперішнього часу «*usually*», який також вказує на постійність цієї дії. Наявний також конкретний момент часу: *in the morning*.

В українській мові речення вжито в неактуальному теперішньому часі, дієслово перебуває в недоконаному виді, в 2 дієвідміні однини першої особи, також наявний маркер теперішнього часу «*завжди*», який позначає повторюваність дії, також наявний конкретний момент часу: *вранці*.

В корейській мові в першому реченні до основи дієслова додали афікс на позначення теперішнього часу відносно ситуації, тобто афікс на позначення об'єктивного часу «- ㄴ», в другому на позначення теперішнього часу

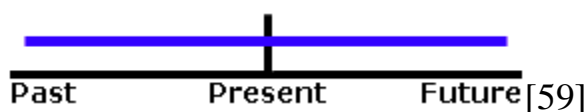
відносно мовця-адресата повідомлення, суб'єктивного часу «-ㅂ니다», який позначає офіційно ввічливий стиль. Також присутній маркер теперішнього часу «보통», на позначення повторюваності дії, та наявний конкретний момент часу: 아침에.

2) незмінна істина, загально відомий факт, узагальнення:

The Earth goes around the Sun.

Земля обертається навколо сонця.

지구는 태양의 주위를 공전한다/돌아오.



В англійській мові дієслово в першій формі V_1 , відсутній маркер на позначення теперішнього часу, відсутність конкретного моменту часу.

В українській мові речення вжито в неактуальному теперішньому часі, не детермінованому, що позначає загальну дію у теперішньому часі, яка не обмежена часовим проміжком, дієслово перебуває в недоконаному стані, в першій дієвідміні третьої особи однини.

В корейській мові в першому реченні до основи дієслова додали афікс на позначення теперішнього часу відносно ситуації, тобто афікс на позначення об'єктивного часу «-는/ㄴ», в другому на позначення теперішнього часу відносно мовця-адресата повідомлення, суб'єктивного часу «-아/어요», який позначає неофіційно-ввічливий стиль, також відсутній маркер на позначення теперішнього часу та відсутній конкретний момент часу.

3) заздалегідь запланована дія в майбутньому, загалом вживається у розповідях про розклад руху транспорту, час трансляції теле-, радіопрограм тощо:

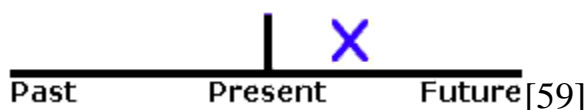
The first show starts at 11 am.

Перше шоу розпочинається о 11 годині ранку.

첫 번째 공연은 오전 11 시에 시작한다.

첫 번째 공연은 오전 11 시에 시작합니다.

첫 번째 공연은 오전 11 시이다.



В англійській мові дієслово в першій формі V_1 , наявний коректний момент часу: *at 11 am*, який також виступає маркером теперішнього часу.

В українській мові речення вжито в актуальному часі, з віднесеністю дії теперішнього в майбутнє, дієслово перебуває в недоконаному стані, дієслова майбутнього часу недоконаного виду не поділяються на дієвідміни, наявний конкретний момент часу: *о 11 годині*, а також маркер теперішнього часу – *вранці*.

В корейській мові в першому реченні до основи дієслова додали афікс на позначення теперішнього часу відносно ситуації, об'єктивного часу «-는\ㄴ», в другому на позначення теперішнього часу відносно мовця-адресата повідомлення, суб'єктивного часу «-습니다», який позначає офіційно-ввічливий стиль, в третьому випадку ми можемо побачити ще один спосіб передачі теперішнього часу, в якому дієслово стоїть \emptyset формі теперішнього об'єктивного часу, в кожному реченні присутній конкретний момент часу *11 시*, який виступає також маркером теперішнього часу.

- 4) дія що є конкретною та відбувається в поточний момент «зараз», однак використовується лише з дієсловами що не позначають процесуальність дії тобто (*Non-Continuous Verbs*):

She needs your advice right now.

Вона потребує твоєї допомоги саме зараз.

그녀는 지금 당장 너의 충고가 필요한다.



В англійській мові речення вжито в теперішньому неозначеному часі, однак акцентується увага на те, що дія відбувається в поточний момент, тобто «зараз» на який вказує маркер теперішнього часу *now*, що посилюється за допомогою уточнення *right*. Дієслово перебуває в першій формі V_1 . В українській мові

речення вжито в актуальному теперішньому часі, дієслово в недоконаному стані, в першій дієвідміні третьої особи однини, також наявне уточнення саме зараз, що вказує на те що дія відбувається в поточний момент теперішнього часу.

В корейській мові до основи дієслова додали афікс на позначення теперішнього часу відносно ситуації, об'єктивного часу «- ㄴ\ ㄹ», присутній маркер часу ㄹ/ㄷ з посиленням уточненням 당장, що перекладається на українську як: відразу ж, прямо зараз, тут на місці, тобто таким чином також вказує на поточну дію.

Розглянувши ситуації вживання теперішнього неозначеного часу в англійській, українській та корейських мовах, ми можемо зробити висновок, що загалом форми в цих функціях збігаються між собою в кожній з мов.

Майбутній неозначений час

Майбутній неозначений час (*Future Indefinite Simple*) в англійській мові вживається на позначення дії, що відбувається після моменту мовлення. Утворюється за допомогою додавання допоміжних слів *shall* та *will* та першої форми дієслова V_1 :

Іменник + *shall\will* + дієслово V_1

Shall – вживається з першою особою однини й множини, *will* – можна вживати з усіма особами. Здебільшого *shall* використовується в запитаннях. Словами маркерами майбутнього часу виступають наступні слова: *tomorrow*, *next year*, *in (two, three) days\month*, *in (1879?2020) year*.

В українській мові дієслова на позначення майбутнього часу поділяються на три категорії за своєю формою, вони в свою чергу позначають дію або стан, які відбулися після моменту мовлення: простий майбутній час, складний та складений. Форми складного та складеного часів загалом мають тотожне значення. Майбутній час дієслів недоконаного виду вживається в наступних формах 1) інфінітив + скорочені особові форми, що перетворились у дієслівні закінчення: *-му*, *-меш*, *-ме*, *-мемо*, *-мете*, *-мем*, *-муть* – шлях утворення складного майбутнього часу 2) особові форми допоміжного дієслова *бути* + інфінітив (*буду*, *будеш*, *будемо*) – шлях утворення складеного майбутнього часу.

Простий майбутній утворюється від дієслів доконаного виду: основа дієслова + особове закінчення, дієслова теперішнього часу і майбутнього часу доконаного виду мають однакові особові закінчення.

В корейській мові існує безліч способів вираження майбутнього часу. Серед корейських лінгвістів навіть йдуть дебати, щодо взагалі існування як такого майбутнього часу, адже майбутній час також можна виражати за допомогою теперішнього часу. Серед лінгвістів загалом існує тенденція виділяти афікс -*겠*, як головний засіб позначення майбутнього часу, однак, як ми встановили раніше в загальному розгляді майбутнього часу в корейській мові, цей афікс є досить двояким, оскільки його відносять як до способу, що виражає намір та умовивід мовця, так і до часу, оскільки в ньому вбудоване посилення на майбутній час. Однак, -*겠* – це не єдиний і навіть не самий поширений спосіб позначення майбутнього часу в корейській мові. В корейській мові також виділяють граматичну форму на позначення майбутнього часу – (으)ㄹ 거^ㄹ이다, утворену афіксом майбутнього часу - ㄹ 거^ㄹ; ця форма майбутнього часу має різні варіації залежно від стилю ввічливості в якому вживається: (으)ㄹ 거^ㄹ예요 неофіційно-ввічливий, (으)ㄹ 거^ㄹ야 розмовний (панмаль), (으)ㄹ 겁니다 офіційно-ввічливий. Форма неофіційно-ввічливого стилю є найпоширенішою за вживанням, тому розглянемо відмінність форми -*겠*, саме в порівнянні з цією формою, та способи їх творення.

- (으)ㄹ 거^ㄹ예요. Утворюється шляхом додавання до основи дієслова суфікса - ㄹ 거^ㄹ + стиль ввічливості. Якщо основа дієслова закінчується на голосну то додається - ㄹ 거^ㄹ예요, на приголосну - 을 거^ㄹ예요.

Початкова форма	(으)ㄹ 거 ^ㄹ 예요	Початкова форма	-ㄹ 거 ^ㄹ 예요
보다	볼 거 ^ㄹ 예요	듣다	들 을 거 ^ㄹ 예요
하다	할 거 ^ㄹ 예요		

- -겠. Утворюється шляхом додавання до основи дієслова суфікса -겠 + стиль ввічливості.

Початкова форма	-겠	Стиль ввічливості
먹다	먹겠다	먹겠습니다 (офіц.-ввічливий)
배우다	배우겠다	배우겠어요 (неофіц.-ввічливий)
이해하다	이해하겠다	이해하겠어요 (неофіц.-ввічливий)

Форма: -겠 позначає:

- намір мовця (буду, збираюсь)
- дію, що відбудеться незабаром, тобто у найближчому майбутньому
- припущення, здогадка

Форма: (으)ㄹ 거예요 позначає:

- заплановану дію, тобто намір виконання дії
- припущення

Різниця між цими формами полягає в тому, що форма -겠 використовується лише з першою особою однини, в той час як (으)ㄹ 거예요 можна використовувати як з першою, другою та третьою особою однини та множини. Також форма -겠 на відмінну від (으)ㄹ 거예요 позначає більшу вірогідність виконання дії.

Загалом виділяють наступні основні значення форми майбутнього неозначеного часу (*Future Simple*) в англійській мові:

1) позначення простої дії в майбутньому:

A lot of people will come there tomorrow.

Багато людей прийдуть туди завтра.

내일 많은 사람들이 그곳에 올 것입니다.

В англійському варіанті речення перед дієсловом у першій формі V1 стоїть допоміжне слово *will*, наявний маркер майбутнього часу *tomorrow*, який також позначає момент майбутнього.

В українському варіанті речення вжито в простому майбутньому часі, дієслово доконаного виду, перша дієвідміна третьої особи множини, наявне уточнення – завтра, що є одночасно, як маркером майбутнього часу як і позначенням конкретного моменту майбутнього.

В корейському варіанті до основи дієслова додали форму з суфіксом на позначення майбутнього часу (으)ㄹ 거 + форма на позначення офіційно-ввічливого стилю, також наявний маркер часу – 내일.

2) намір чи рішення яке стосується дій у майбутньому:

I'm hungry. I will go to a café.

Я голодний. Я піду в кафе.

저는 배고파서 카페에 가겠습니다.

저는 배고파서 카페에 갈거예요.

В англійській мові перед дієсловом стоїть допоміжне слово *will*, саме дієслово перебуває в першій формі V1, відсутній маркер майбутнього часу, також відсутній конкретний момент часу.

В українському варіанті речення вжито в простому майбутньому часі, дієслово доконаного виду, 1 дієвідмини першої особи однини. Відсутні також маркери на позначення часу та відсутній конкретний момент часу як і в англійському варіанті.

В корейській мові, як ми розглянули раніше, існує декілька способів вираження майбутнього часу. В першому випадку до основи дієслова додали суфікс майбутнього часу - ㄹ 거, також присутня форма на позначення неофіційно-ввічливого стилю. В другому реченні до основи дієслова додали суфікс - ㄹ 거 та форму неофіційно-ввічливого стилю ввічливості – - 아/어요, оскільки речення від першої особи можна в цьому випадку використовувати ці два варіанти, в обох варіантах відсутні маркери майбутнього часу та конкретний моменту часу.

Однак, в корейській мові також виділяють окрему форму на позначення наміру та плану: (으) ㄹ ㅈ어요, яку використовує мовець, коли хоче виразити свій намір, або рішення іншій людині, тобто адресату, має також відтінок обіцянки, також використовується лише з першою особою однини. На відмінну від форми (으) ㄹ ㅈ어요 та -겠, в цій формі наявний взаємозв'язок між слухачем (адресатом) та наміром мовця, що враховує цього слухача. Таким чином, ця форма є певним відповідником формі англійської мови майбутнього часу: *I will do*. Таким чином речення: Я голодний. Я піду в кафе також можна перекласти на корейську використовуючи цю форму: *저는 배고파서, 카페에 갈게요*. Одночасно ця форма може позначати як намір мовця, а також залежно від контексту а саме: учасників дії – обіцянку мовця слухачеві.

3) обіцянки, побоювання, сподівання:

I'll definitely bring this book tomorrow.

Завтра я обов'язково принесу цю книгу.

저는 내일 꼭 이 책을 가지고 올게요.

В англійській мові так само як і в попередньому випадку стоїть допоміжне слово *will*, саме дієслово перебуває в першій формі V_1 , присутній маркер майбутнього часу *tomorrow*.

В українському варіанті вжито в простому майбутньому часі, дієслово доконаного виду, 1 дієвідміни першої особи однини, присутній маркер майбутнього часу – *завтра*.

В корейському варіанті вжита форма на позначення обіцянки з віднесеністю в майбутній час (으) ㄹ ㅈ어요, також присутній маркер майбутнього часу *내일*.

Розглянувши основні ситуації вживання майбутнього неозначеного часу в англійській, українській та корейських мовах, ми можемо зробити наступні висновки: 1) в українській мові еквівалентами формам на позначення майбутнього часу в англійській мові виступають недоконаний та доконаний вид дієслова, 2) в корейській мові існує загальне вираження майбутнього часу за

допомогою афіксів (форм): -겠- та (으)ㄹ 거, які додаються до основ дієслів, що в свою чергу поєднуються зі стилями на позначення ввічливості, однак існує також еквівалентна форма на позначення функцій наміру та обіцянки майбутнього неозначеного часу, що еквівалентна майбутньому неозначеному часу англійської мови (Future Simple) – (으)ㄹ 겠요, використання якої в корейській мові є більш природним, особливо в даному випадку для позначення саме цих функцій, хоча теоретичне використання -겠- та (으)ㄹ 거 також є можливим.

Минулий неозначений час

Минулий час означає дію, що відбувалася або відбулася до моменту мовлення. В англійській мові утворення минулого неозначеного залежить безпосередньо від дієслова, чи є воно правильним чи неправильним. В випадку коли дієслово є правильним до його першої форми V1 додається закінчення *-ed*. Якщо основа дієслова закінчується на голосний *-y*, то він змінюється на *-i* та додається закінчення *-ed*: *copy – copied*. Кінцева приголосна основи подвоюється у випадку коли перед нею стоїть коротка ненаголошена голосна: *beg – begged*. Також, наявні маркери часу: *yesterday, last week, last year, the other day, ago* т.д.

В українській мові минулий час як ми визначили в загальній характеристиці, залежно від дії чи є вона доконаною чи ні форми минулого часу утворюються шляхом додавання до основи інфінітиву суфіксів *-в* (для чоловічого роду) та *-л* (для жіночого, середнього родів та множини). Наприклад: *ти (ти) + -в = пив; ти (ти) + пил*.

В корейській мові минулий час утворюється додаванням до основи дієслова афіксу на позначення минулого часу -았-, -였-, -졌-, коли основа дієслова закінчується на голосну -아, -오 додається афікс -았-, у випадку коли основа закінчується на будь яку іншу голосну -였-. Для дієслів та прикметників які закінчуються на 하다, 였다 скорочується в 했다.

Початкова форма	-았-	Початкова форма	-었-	Початкова форма	하다
잡다	잡았다	먹다	먹었다	하다	했다

Загалом виділяють наступні основи значення форми минулого неозначеного часу (*Past Simple*) в англійській мові:

1) Дії в конкретний момент в минулому, що не позначають тривалість:

William wrote many books in 1917.

Вільям написав багато книг у 1917 році.

윌리엄은 1917 년에 많은 책을 썼습니다.

В англійському варіанті дієслово не передає тривалості, також є неправильним, тому стоїть у другій формі V2, наявний конкретний момент у минулому – *in 1917*, який також є маркером минулого часу.

В українському варіанті дієслово доконаного виду – *написав*, також присутній конкретний момент – у *1917* році що є обставиною часу.

2) Послідовність дій у минулому:

I woke up, washed my face and went to the kitchen.

Я прокинувся, вмився і пішов на кухню.

저는 일어나서 세수를 하고 부엌으로 갔습니다.

В англійському варіанті дієслова *woke* та *went*, оскільки є неправильними стоять у другій формі V2, відсутні маркери часу та конкретний момент на позначення минулого час.

В українському варіанті всі дієслова належать до доконаного виду, також утворенні шляхом додавання до основи інфінітиву суфіксу *-в*, відсутні маркери часу та конкретний момент на позначення минулого часу.

В корейській мові для позначення послідовності дій використовується форма *-아/어서*, однак не вказує на минулий час, оскільки може вживатись, як в минулому, так і майбутньому, головною функцією є позначення взаємозв'язку між діями. До основи наступного дієслова додали суфікс *-ㄷ*, що є так званим

сполучним елементом, однак на відмінну від попередньої форми, що позначає послідовність пов'язаних між собою дії, суфікс -*ㅁ* може використовуватись навіть у випадку, коли ці дії не є безпосередньо пов'язаними між собою, однак є послідовними, в останньому дієслові до основи дієслова додали суфікс на позначення минулого часу + офіційно ввічливий стиль. Відсутній маркер минулого часу та конкретний момент

В корейській мові, як ми можемо побачити, існує ціла система форм на вираження дії та їх плину. Форма, яка може також використовуватися для позначення послідовності дій – -*ㅁ ㅁ*, яка є відповідником «*to do something after*» в англійській мові. Однак, на відмінну від згаданих вище форм, форма -*ㅁ ㅁ* вказує на те, що перша дія була повністю завершена. Також, цю форму можна використовувати виключно з дієсловами.

2.2. Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження неозначених часів в порівняних мовах

Розглянувши систему неозначеного часу, його функції та способи вираження в корейській, англійській та українській мовах, можна зробити висновок, що в теперішньому неозначеному часі форми в функціях цього часу збігаються у порівняних мовах. В майбутньому неозначеному часі, в функціях цього часу в українській мові виражається за допомогою виду дієслів, в корейській мові на відміну від української та англійської для позначення цих функцій хоч і теоретично можна використовувати загальні форми на позначення майбутнього часу, однак вони будуть не доцільно передавати основне значення цих функцій, тому існують окремі більш природні і поширені у використанні форми, що передають функції майбутнього часу. Минулий неозначений час в українській мові також виражається за допомогою виду дієслів, в корейській мові порівняно з англійською та українською, так само як і в майбутньому неозначеному часі, існує своя низка форм на позначення основних функцій

минулого неозначеного часу, використання яких також обумовлено будовою мови, порядком слів у реченні.

2.3. Порівняльна характеристика засобів вираження тривалого часу в порівняних мовах

Група на позначення тривалості, яку в англійській мові називають *Continuous*, головне завдання якої, як зрозуміло з назви позначення: плину дії, її тривалості, перебігу яка триває протягом певного проміжку часу в теперішньому, минулому чи майбутньому.

Теперішній тривалий час

Теперішній тривалий час в англійській мові утворюється за допомогою дієслова *to be* у теперішньому часі у формі (*am/is/are*) та дієприкметника теперішнього часу, тобто перша форма дієслова V_1 + закінчення *-ing*. В англійській мові також наявні наступні маркери *Present Continuous: now, right now, at the moment, currently, this morning, today* т.д.

В українській мові не виділяють теперішній тривалий час як окремий час, він входить до теперішнього часу, який в свою чергу поділяють на детермінований та детермінований, детермінований позначає дію чи процес в конкретний певний часовий проміжок яку ми можемо співвіднести з теперішнім тривалим часом в англійській мові. Також теперішній час поділяють на актуальний та неактуальний, теперішній неактуальний час – позначає дію яка постійно відбувається або повторюється, яку ми, також, можемо співвіднести з *Present Continuous*.

В корейській мові більшість мовознавців взагалі не виділяють, як такий теперішній тривалий час, однак в мові для граматичного позначення такого часу використовується форма: *-고 있다*. Також існує ряд форм на позначення різних функцій які є відповідними функціям теперішнього тривалого часу в англійській мові.

Загалом виділяють наступні основі значення форми теперішнього тривалого часу (*Present Continuous*) в англійській мові:

1) Дія яка відбувається безпосередньо в момент мовлення:

I am cooking ramen now.

Я зараз готую рамен.

저는 지금 라면을 끓이고 있어요.

В англійському варіанті, як ми можемо побачити допоміжне дієслово *be* перетворилось в форму *am*, яка залежить від підмета та особи в якій він перебуває, до основи дієслова, що є присудком у реченні додали закінчення *-ing* на позначення тривалості дії, присутній маркер часу *now* який також вказує на конкретний момент часу.

В українській мові речення вжито в теперішньому детермінованому часі, дієслово недоконаного виду, першої дієвідміни першої особи однини, наявний маркер часу *зараз* – обставина часу, виражена прислівником, що вказує на конкретний момент часу.

В корейському варіанті до основи дієслова додали форму на позначення дії що відбувається «зараз» в даний момент - *고 있다* + неофіційно ввічливий стиль. Також наявний маркер часу *지금*, що вказує на конкретний момент.

2) Запланована дія, яка обов'язково відбудеться в найближчому майбутньому:

I am flying to Seoul tomorrow.

Завтра я лечу до Сеулу.

저는 내일 서울에 비행기로 갑니다.

저는 내일 비행기를 타고 서울로 가겠습니다.

저는 내일 서울에 비행기로 가려고요.

В англійському варіанті допоміжне дієслово *be* у формі *am* відносно підмета першої особи однини, присудок виражений дієсловом у формі тривалого часу з суфіксом *-ing*, присутній маркер майбутнього часу *tomorrow*.

В українській мові речення вжито в теперішньому часі однак з віднесеністю в майбутнє, що виражається прислівником «завтра», що є

обставиною часу, та маркером майбутнього часу. Дієслово стоїть в теперішньому часі, недоконаного виду, другої дієвідміни першої особи однини.

В корейській мові речення може бути вжито у декількох варіантах. В першому реченні вжитий загальний теперішній час з віднесеністю в майбутнє, в другому реченні вжитий афікс -*겠*, який відносять до афіксу який утворює майбутній час, однак що має додаткове значення на позначення наміру який точно повинен відбутись в найближчому майбутньому, в третьому реченні до основи дієслова додали форму (*으*) *려고*, що виражає план та намір мовця, однак загалом ця форма має відтінок цілі мовця, тобто він планує зробити щось з якоюсь ціллю. Може виступати еквівалентом «*intend to*» та «*in order to*» в англійській мові. Однаково в цих трьох реченнях присутній маркер майбутнього часу *내일*.

3) Вираження дій, що є тимчасовими, тобто змінюються, розвиваються:

The climate is slowly getting warmer.

Клімат повільно теплішає.

기후가 서서히 따워지고 있습니다.

В англійській мові допоміжне дієслово в формі *is*, присудок виражений дієсловом у формі тривалого часу з суфіксом *-ing*, наявний прикметник вищого ступеня утворений шляхом додавання суфікса *-er* до кінця дієслова, що вказує на зміну дії, також наявний прислівник що виражає ознаку дії – *slowly*, який вказує на процесуальність дії.

В українській мові речення вжито в неактуальному теперішньому часі, дієслово недоконаного виду, першої дієвідміни третьої особи однини, наявний прислівник на позначення ознаки дії – *повільно*, що також вказує на тривалість дії.

В корейській мові вжита форма на вираження зміни стану -*아/어 지다*, який обумовлений часом, може виступати еквівалентом «*become*», «*turn*» в англійській мові, вживається лише з прикметниками. Для дієслів використовується відповідно форма -*게 되다*. Також наявний маркер

процесуальності виражений прислівником – *서서히*.

Розглянувши основні функції тривалого теперішнього часу в корейській, англійській та українській мовах, можна зробити висновок: в українській мові на відмінну від англійської не виділяють окремого часу на позначення процесуальності дії, таким чином процесуальність виражається теперішнім часом: дієсловами недоконаного виду, в корейській мові також не виділяють тривалий час як окремий, натомість використовується граматична форма на позначення процесуальності. В функціях на позначення запланованості, зміни дії на відмінну від англійської та української мови, що виражаються використанням часу, в корейській мові виділяють спеціальні форми для позначення цих функцій, які є більш природними в використанні ніж час, в функції на позначення зміни дії та стану також виділяють відповідні форми які відображають значення функції, однак можуть і не вказувати конкретно на час.

Минулий тривалий час

Past Continuous позначає тривалі дії в конкретний момент минулого часу. Утворюється за допомогою допоміжного слова *to be* в формі минулого часу *was, were* та першої форми дієслова із закінченням *-ing* (дієприкметник теперішнього часу). Маркери часу: *at that moment, while, as, last week, when* т.д. В українській мові також відсутній окремий час на позначення тривалості дії в минулому тому такі дії виражаються звичайним минулим часом який як ми розглянули раніше утворюється додаванням суфіксів *л* та *в* залежно від особи, в даному випадку тривалість дії будуть позначати дієслова недоконаного часу. В корейській мові відсутній минулий тривалий час, однак використовується граматична форма на позначення тривалості дії - *고 있다가* + афікс на позначення минулого часу - *았-*, - *었-*, який додали до першої форми дієслова – *-다*, яка може змінюватись за рівнем ввічливості.

Загалом виділяють наступні основні значення форми минулого тривалого часу (*Past Continuous*) в англійській мові:

1) Тривала дія що відбувалася у певний момент в минулому:

I was helping mother at 8 p.m. yesterday.

Учора о восьмій вечора я допомагала мамі.

저는 어제 저녁 8 시에 엄마를 돕고 있었습니다.

В англійському реченні допоміжне дієслово в формі минулого часу *was*, присудок виражений дієсловом у формі тривалого часу з суфіксом *-ing*, присутній маркер минулого часу *yesterday*, а також конкретний момент минулого *at 8 p.m.*

В українській мові речення вжито в простому минулому часі, дієслово недоконаного виду, утворене шляхом додавання до основи дієслова суфіксу *-л*, наявні обставини часу *учора, о восьмій вечора* що є одночасно маркерами минулого часу та вказують на конкретний момент минулого.

В корейській мові, до основи дієслова додали форму на позначення процесуальності *-고 있다* до якої в свою чергу додали суфікс минулого часу *-았* та офіційно ввічливий стиль, також присутні маркери минулого часу що уточнюють конкретний момент *어제, 저녁, 8 시에*.

2) Позначення дій, що тривали одночасно:

I was drinking a cup of coffee while Mike was sitting at that restaurant.

Я пила каву поки Майк сидів в тому ресторані.

제가 커피 한 잔을 마시는 동안 마이크가 씨가 그 식당에 앉고 있었어요.

В реченні на англійській мові, допоміжні дієслова стоять відповідно в формі минулого часу *was*, оскільки підмети виражені займенниками однини (першої особи, третьої особи), присудки виражені дієсловами у формі тривалого часу з суфіксом *-ing*, наявний маркер минулого тривалого часу *while*, який вказує на конкретний момент оскільки позначає: в той час як.

В українській мові вжитий простий минулий час, дієслова недоконаного виду, перше дієслово оскільки підмет виражений першою особою однини утворений шляхом додавання до основи дієслова суфіксу *-л*, друге – підмет третя особа однини, чоловічий р. утворений шляхом додавання до основи дієслова суфікса *-в*. Також присутній маркер що вказує на часову межу – *поки*, що

виражений часовим сполучником.

В корейській мові для позначення одночасності дій використовують форму -(으)면서, однак дану форму не використовують в минулому та майбутньому часі. В минулому часі як і в нашому прикладі використовується форма -는 동안, на відмінну від цієї форми, -(으)면서 використовується лише коли один підмет виконує дві чи більше дії – одночасно, в наведеному прикладі до основи наступного дієслова додали форму на позначення процесуальності -고 있다 до якої в свою чергу додали суфікс минулого часу –았- та неофіційно-ввічливий стиль. Форма на позначення одночасності дії, яка є відповідником «while» в англійській мові виступає маркером часу в даному випадку.

3) Тривала дія, яка була перервана іншою дією:

I was skating and then fell and hurt myself.

Я катався на ковзанах, а потім впаав і поранився.

스케이트를 타다가 넘어져서 다쳤어요.

В англійській мові дія, яка відбувалася в минулому та була перервана іншою дією виражена минулим тривалим часом, допоміжне дієслово у формі *was* відносно підмета у першій особі однини, присудок виражений дієсловом у формі тривалого часу з суфіксом *-ing*, дія яка перервала тривалу дію виражається минулим неозначеним часом (*Past Simple*), оскільки ця діє є короткою, тобто не позначає тривалість, тому не відноситься до групи *Continuous*, відсутній маркер.

В українській мові перше дієслово – недоконаного виду, що позначає таким чином тривалість дії, наявний прислівник на позначення послідовності у часі та просторі, наступні дієслова вжиті в доконаному часі для того щоб позначити результат відносно тривалої дії, відсутній маркер часу.

В корейській мові в першому дієслові для позначення переривання першої дії другою дією, вжили форму -다가, що використовується лише з одним підметом, наступне дієслово вжита форма послідовності дій -아/어서, однак вона не вказує на минулий час, третє до основи третього дієслова додали суфікс на позначення минулого часу -았- + форма неофіційно-ввічливого стилю.

Розглянувши основні функції тривалого минулого часу в корейській, англійській та українській мовах, можна зробити висновок: в українській мові як і корейській не виділяють окремого часу на позначення тривалої дії у певний момент минулого, в українській мові тривалість дії позначається дієсловами недоконаного виду, які вжиті в простому минулому часі, в той час як в корейській мові вживають граматичну форму на позначення тривалості до якої додали минулий час та форму ввічливості. Також в корейській виділяють окремі форми на позначення функцій, які відносять до функцій *Past Continuous* в англійській мові, наприклад форми одночасності та перерваності дії, які не виражаються часом а лише функціями, однак в реченнях також наявний минулий час лише в так званих смислових дієсловах на які закінчуються речення.

Майбутній тривалий час

Future Continuous утворюється за допомогою дієслова *to be* у формі майбутнього часу (*shall be\will be*) та першої форми дієслова до якої додали закінчення на позначення тривалості *-ing*.

В українській мові не виділяють конкретного часу на позначення тривалої дії в майбутньому, натомість використовують дієслова недоконаного виду, які притаманні складному та складеному типу майбутнього часу.

В корейській мові, як і в українській відсутній конкретний час на позначення тривалої дії, однак для позначення таких дій використовують форму на позначення тривалості *-고 있다* поєднану з афіксом на позначення майбутнього часу *-ㄹ 거*.

Загалом виділяють наступні основні значення форми майбутнього тривалого часу (*Future Continuous*) в англійській мові:

1) Дія, що буде відбуватися у певний момент, період часу в майбутньому:

At 9 p.m we will be watching that movie.

О дев'ятій годині вечора ми будемо дивитися той фільм.

우리는 오후 9 시에 그 영화를 보고있을 거예요.

В англійській мові допоміжне дієслово вжито в формі майбутнього часу *will be*, присудок виражений дієсловом у формі тривалого часу з суфіксом *-ing*, наявний конкретний момент в майбутньому *at 9 p.m.*

В українській мові речення вжито в майбутньому складеному часі, що утворений за допомогою шляхом додавання особових форм дієслова «бути» з формою дієслова недоконаного виду, наявний також конкретний момент в майбутньому, що виражений обставинами часу *о дев'ятій годині вечора*.

В корейській мові до основи дієслова відповідно додали форму тривалості *-고 있다* поєднану з афіксом майбутнього часу *-ㄹ 거* + неофіційно ввічливий стиль.

2) Заздалегідь запланована дія що буде відбуватися в майбутньому:

She will be meeting Marta at the station.

Вона буде зустрічати Марту/зустрічатиме тебе на вокзалі.

그녀는 역에서 마르타를 만나고있을 거예요.

그녀는 역에서 마르타를 만날 거예요.

В англійському варіанті допоміжне дієслово вжито в формі майбутнього часу *will be*, присудок виражений дієсловом у формі тривалого часу з суфіксом *-ing*, відсутній маркер часу.

В українській мові речення можна вжити як в формі майбутнього складного так і складеного, що загалом є тотожними за значеннями та використовуються для уникнення тавтології, виражені дієсловами недоконаного виду, відсутній маркер часу.

В корейській мові можливо вжити як звичайний майбутній час, що виражається додаванням до основи дієслова афіксу *-ㄹ 거*, який в першому прикладі додали до неофіційно-ввічливого стилю, однак в такому випадку не буде виражатися процесуальність дії, хоча буде передаватися запланованість дії. В другому ж випадку вжита форма на позначення процесуальності *-고 있다* в поєднанні з афіксом майбутнього часу та неофіційно ввічливий стиль.

2.4. Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження тривалих часів в порівняних мовах

Розглянувши основні функції тривалого часу в корейській, англійській та українській мовах, можна зробити висновок: в українській та корейській мові відсутній час на позначення тривалого майбутнього часу, однак є своя власна система вираження тривалих дій в майбутньому, в українській мові виражається звичайним майбутнім часом який можна використовувати у складені та складній формі що виражаються в свою чергу недоконаним видом дієслова, маркер часу що загалом виражається обставиною часу може бути як наявним так і відсутнім. Відповідно в корейській мові також можна використовувати як звичайний майбутній, так і позначати процесуальність за допомогою відповідної форми в поєднанні з афіксом майбутнього часу.

2.5. Порівняльна характеристика засобів вираження доконаного часу в порівняних мовах

Теперішній доконаний час

Часові групи доконаного часу, позначають дію, яка здійснилась або здійсниться до певного моменту в теперішньому, минулому та майбутньому часі.

Теперішній доконаний час в англійській мові (*Present Perfect*) утворюється за допомогою дієслова *to have\has* (залежно від особи) у теперішньому часі та дієприкметника минулого часу, (дієслова в третій формі, перша форма правильних дієслів з закінченням *-ed*). Загалом виділяють наступні маркери на позначення часу: *just, already, ever, never, yet, recently, since, for, by* т.д.

В українській мові не виділяють окремо теперішній доконаний час, однак загалом для позначення таких дій використовуються дієслова минулого часу доконаного виду, що вказують на завершеність дії.

В корейській мові так само як і в українській відсутній час на позначення дії, що відбулася до певного моменту теперішнього, однак наявні різноманітні форми на позначення результативності та завершеності дії, які ми розглянемо шляхом порівняння засобів вираження функцій теперішнього доконаного часу в

цих мовах.

Загалом виділяють наступні основі значення форми теперішнього доконаного часу (*Present Perfect*) в англійській мові:

1) Коли акцентується саме результат а не час виконання дії:

I have been to Korea.

Я був у Кореї.

나는 한국에 가 본 적이 있다.

В англійському варіанті, як ми можемо побачити теперішній неозначений час утворений за допомогою дієслова *have* відносно підмета в першій формі однини + дієслово у третій формі. Відсутній маркер часу, акцент на досвіді мовця, тобто на результаті його дії, яку можна побачити в теперішньому часі, однак момент часу є невизначеним.

В українському реченні відсутній будь який маркер часу так само як і момент часу, результат дії виражається дієсловом доконаного виду минулого часу – *був*, що утворилось шляхом додавання до основи дієслова суфікса *-в*.

В реченні корейською мовою використана форма, що виражає наявність або відсутність певного досвіду в минулому часі *-(으)ㄴ 적이 있다/없다*, яка є відповідною формою «*have done*» в англійській мові. В даному випадку результат дії отриманий шляхом досвіду, загалом цю форму використовують в поєднанні з формою *-아/어 보다*, що також виражає спробу або досвід, що є відповідником «*try*» - в теперішньому часі, тобто виражає спробу зробити щось, в минулому також виражає досвід; таким чином форма видозмінюється в *아/어 본 적이 있다*. Відсутній також маркер часу так конкретний момент часу.

2) Дія розпочалася в минулому і триває по сьогоднішній день:

I have had a cold for three weeks.

В мене застуда вже три тижні.

이제 3 주일 동안 감기에 걸리고 있는데요.

В англійському варіанті: іменник плюс допоміжне дієслово *have* та дієслово *had* у третій формі, наявний маркер часу *for*, що вказує на те що дія мала

місце початися в минулому часі і триває зараз, однак даний час може вживатись лише з дієсловами що не є довготривалими, тобто (*Non-Continuous Verbs*).

В українському реченні відсутнє дієслово що служить головним засобом вираження часу в українській мові, тобто речення є безпідметовим. Однак, в українській мові вираження тривалості дії виражається дієсловами недоконаного часу. Наприклад речення: *She has been in Korea for 3 months* – відповідає даній функції теперішнього доконаного часу, однак в українському варіанті цього ж речення: *Вона знаходиться в Кореї вже три місяці*, тривалість дії позначається дієсловом недоконаного виду, акцент робиться скоріше на її тривалості ніж на доконаності, лише маркер часу вже що виражений прийменником натякає нам на те, що дія почалася раніше до моменту мовлення і за допомогою тривалості ми розуміємо що вона продовжується і зараз.

В корейському варіанті присутній маркер *오/제* «вже», що як і в українській мові натякає що дія розпочалася раніше, до основи дієслова додали форму на позначення процесуальності *-고 있다*, також тривалість дії підкреслюється формою *-동안*, що позначає період часу коли певна дія починається і триває до моменту його завершення, таким чином акцент робиться також на процесуальності дії а не її результаті чи часі. Також наявна форма *-는 데* – що в даному випадку відображає здивування мовця від виявлення чогось несподіваного, є аналогом (*I'm surprised to learn that*) в англійській мові.

Розглянувши основні функції теперішнього доконаного часу в корейській, англійській та українській мовах, можна зробити висновок: в корейській як і в українській мовах не виділяють окремого часу на позначення дії яка здійснилась або здійсниться до певного моменту в теперішньому, для позначення функції на позначення результату дії та її завершеності в українській мові використовуються дієслова минулого часу доконаного виду, в корейській мові форми що позначають демонстрацію досвіду взагалі не відображають час, а концентруються саме на результаті дії що отримується шляхом цього досвіду. В функції на позначення дії що розпочалася в минулому і триває по сьогоднішній день, на відмінну від англійської мови в корейській та українській мовах

акцентується тривалість дії а не її результативність, що виражається в українській мові: дієсловами недоконаного виду, та в корейській: формою на позначення тривалості, однак в обох мовах наявні маркери що натякають на те що дія мала місце відбутися в минулому і за допомогою форм процесуальності позначає тривалість в момент теперішнього, тобто загалом ці форми можна віднести більше до категорії тривалості ніж перфекту.

Минулий доконаний час

Минулий доконаний час (*Past Perfect*) в англійській мові утворюється за допомогою дієслова *to have* у минулому часі (*had*) та дієслова в третій формі, або першої форми правильних дієслів з закінченням *-ed*. Маркери часу: *before, after, by that day, by evening* т.д.

В українській мові на позначення дії, яка почалася в минулому, однак відбулася перед іншою дією в минулому використовують давньо-минулий час, однак більшість лінгвістів розглядають його лише як додаткову форму минулого часу, давньо-минулий час складається з форм минулого часу дієслова та відповідних форм минулого часу допоміжного дієслова бути: сидів був, сиділа була т.д.

В корейській мові лінгвісти не виокремлюють минулий доконаний час, як окрему категорію часу, однак в ній наявна форма - *왔었어요*, що є відповідником цього часу, яка складається з афіксів на позначення минулого часу.

Загалом виділяють наступні основи значення форми минулого доконаного часу (*Past Perfect*) в англійській мові:

1) Дія що відбулася, завершилась до певного моменту в минулому:

Last year I had visited Korea.

Торік я відвідав (був) Корею.

작년 한국에 왔었어요

В англійському варіанті присутній маркер на позначення минулого часу *last year*, минулий доконаний час утворений за допомогою допоміжного дієслова

відносно підмета першої особи однини *have*, та правильного дієслова з закінченням *-ed*.

В українській мові речення вжито в минулому часі, однак його можливо вжити в формі давньо-минулого, дієслово доконаного виду + (допоміжне дієслово був також доконаного виду), минулий час утворений шляхом додавання до основи дієслова суфіксу *-в*. Наявний маркер минулого часу торік. В корейській мові до основи дієслова додали подвоєний суфікс на позначення минулого часу - *았/었었* + неофіційно ввічливий стиль, також наявний маркер *작년*.

2) для позначення того що будь яка дія відбулася раніше іншої події:

I did not have any money because I had lost my wallet.

Я не мав грошей, бо загубив гаманець.

지갑을 잃어버려서 돈이 없었습니다.

그때는지갑을 잃어버려서 돈이 없었었어요.

В англійському варіанті використано неозначений минулий час на позначення простої дії та минулий доконаний час у заперечному реченні утворений шляхом додавання допоміжного дієслова в третій формі *had* та правильного дієслова з закінченням *-ed*. Відсутній маркер часу та конкретний момент часу.

В українській мові речення вжито в минулому часі, дієслова минулого доконаного часу утворені шляхом додавання суфіксу *-в*. Відсутній маркер часу та момент часу. В даному випадку можливо також використати давноминулий час, додавши допоміжне слово відповідно в доконаному часі *був, я не мав грошей, бо був загубив гаманець*.

В корейському реченні є два варіанти вираження цієї функції в реченні, в першому варіанті використана форма послідовності дій - *아/어서*, та в смислового дієслові звичайний минулий час утворений додаванням афіксу - *았-* + офіційно ввічливий стиль. В другому реченні теоретично можна вжити форму минулого довершено часу, однак випадки використання цієї форми є вкрай

рідкісними, присутній маркер часу \rightarrow ㄷ/ㄹ/.

Розглянувши основні функції минулого доконаного часу в корейській, англійській та українській мовах, можна зробити висновок: в українській мові можна як використовувати давньо-минулий час так і звичайний минулий для позначення функцій відповідних функціям минулого доконаного в англійській мові, в корейській мові у функції позначення того що дія відбулася перед іншою дією, загалом використовують відповідну форму на позначення послідовно дій однак яка не вказує час, час же позначають в смисловому дієслові, так само як і в українській в корейській мові також можна використовувати як форму минулого доконаного часу так і звичайний минулий час, однак використання звичайного минулого часу є більш поширеним та природнім.

Майбутній доконаний час

Future Perfect в англійській мові утворюється за допомогою допоміжного дієслова *to have* у майбутньому часі (*shall\ will have*) та дієслова в третій формі або правильного дієслова з закінченням *-ed*. Маркерами часу виступають обставини часу виражені прийменниками: *by, until, before*.

В українській мові відсутній час на позначення дії яка завершиться до певного моменту в майбутньому. Загалом для позначення використовуються дієслова майбутнього часу, доконаного та недоконаного виду.

В корейській мові як в українській також відсутній майбутній доконаний час загалом буде виражатись звичайним майбутнім часом, що утворений шляхом додавання до основи дієслова афіксу - ㄹ- або (으) ㄷ ㄹ.

Загалом виділяють наступне основне значення форми майбутнього доконаного часу (*Past Perfect*) в англійській мові:

- 1) дія яка почнеться та закінчиться до певного моменту або до іншої дії в майбутньому:

I will have finished this work by five o'clock.

Я закінчу цю роботу до п'ятої години.

5 시까지에는 이 일을 끝마칠 것입니다.

В англійському варіанті, майбутній доконаний час утворений за допомогою допоміжного дієслова *will* + та форми доконаного інфінітиву *have* та правильного дієслова з закінченням *-ed*, наявний маркер виражений прийменником *by*, що виступає обставиною часу та вказує одночасно на момент дії.

В українській мові речення вжито в простому майбутньому часі, дієслово доконаного виду другої дієвідміни першої особи однини, наявний маркер часу виражений обставиною часу.

В корейській мові реченні маркер часу виражений формою *-까지*, що позначає до (певного моменту), до основи дієслова додали суфікс на позначення майбутнього часу (*으*) \equiv *ㅈ* + офіційно ввічливий стиль.

2.6. Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження доконаних часів в порівняних мовах

Розглянувши систему доконаного часу, його функції та способи вираження в корейській, англійській та українській мовах, можна зробити висновок: в українській та корейській мові на відмінну від англійської не виділяють окремих часів на позначення доконаності дії, для позначення її в українській мові використовуються дієслова минулого часу доконаного виду і відповідно в корейській залежно від функції виділяють форми на позначення наявності відсутності досвіду, перебігу дії та її послідовності. В функції на позначення дії що почалася в минулому і триває зараз, що в англійській мові виражається теперішнім доконаним часом з дієсловами що не позначають тривалість, однак оскільки в корейській та українській мовах немає такого обмеження, тривалість зберігається та виражається дієсловами недоконаного виду, а в корейській мові формою процесуальності, натяк на початок дії в минулому виражається не часовими формами як в англійській а маркерами часу. Доконаність дії в минулому в українській так і в корейській мовах можна виражати як звичайним минулим часом так і давньо-минулим часом, (в корейській – граматична форма),

однак на відмінну від англійської мови в якій для позначення дії що відбулася до іншої дії в минулому використовуються минулий доконаний час, в корейській така дія виражається формою на позначення послідовності дій, яка не вказує на пряму час, а час же в свою чергу позначають шляхом додавання відповідних афіксів до основи смислового дієслова. Аналоги майбутнього доконаного часу наявного в англійській мові – відсутні в корейській та українській, натомість виражаються звичайним майбутнім часом, доконаність дії взагалі може не виражатись.

2.7. Порівняльна характеристика засобів вираження теперішнього, минулого та майбутнього доконано-тривалого часу та висновки щодо особливостей цих засобів

Часові форми доконано-тривалої групи позначають дію, що почалася до певного моменту в минулому, теперішньому, майбутньому й триває у певний момент в минулому, теперішньому чи майбутньому.

В англійській мові *Present Perfect Continuous* утворюється за допомогою допоміжного слова *to be* в теперішньому доконаному часі (*have\has been*) та перша форма дієслова з закінченням *-ing*.

В українській та корейській мові відсутній такий час, залежно від функцій може виражатися по різному.

Загалом виділяють наступні основні значення форми теперішнього доконано-тривалого часу (*Present Perfect Continuous*) в англійській мові:

- 1) дія почалась в минулому тривала певний проміжок часу і все ще триває в момент мовлення:

It has been raining for 9 hours.

Дош йде вже три години\ йшов.

비가 9 시간째 내리고 있습니다.

В англійській мові відповідно теперішнь-доконаний час утворений шляхом допоміжного дієслова в формі *Present Perfect, has been* + основного дієслова з

закінченням *-ing*, наявний маркер часу *for*, що вказує в даному випадку – дощ почався три години тому, вже тривав три години і продовжує тривати і зараз.

Оскільки в українській мові відсутній подібний час, таке речення можна вжити як в минулому часі так і теперішньому залежно від функції яку ми хочемо виділити, будь то тривалість що буде виражатися дієсловом теперішнього часу недоконаного виду першої дієвідміни третьої особи однини, або ж доконаність дії виражену дієсловом минулого часу недоконаного виду, утвореного за допомогою суфіксу минулого часу *-в*.

В корейській мові так як і в українській відсутній такий час, тому також можливо використати як граматичну форму тривалості для акценту саме на ній що виражена додаванням до основи дієслова форми *-고 있다*+ в даному випадку офіційно ввічливого стилю. Та для позначення доконаності дії – минулий час, або афікс *-았/었었-*, що є відповідником формі минулого доконаного часу в англійській, однак дія буде позначена як повністю доконана, процесуальність буде відсутня.

Відповідно форми *Past Perfect Continuous* та *Future Perfect Continuous* будуть відсутні в корейській та англійській мові. Таким чином, залежно від акценту на доконаності або процесуальності дії будуть використовуватись або форми відповідні формам теперішнього тривалого часу, звичайного минулого та майбутнього або ж минулого доконаного часів. Послідовність дії, преривання т.д., в корейській мові будуть позначатися формами, що не вказують на час напряму а позначають свою відповідну функцію.

2.8. Порівняльна характеристика засобів вираження евіденціальності в англійській, українській та корейській мовах

Засоби вираження евіденціальності в англійській мові

В англійській мові евіденціальність не розглядають, як граматичну категорію, оскільки вона може виражатися різними засобами не обмеженими лише граматичними формами, мовець є тим, хто сам обирає на свій манер той чи

інший засіб, будь то акцент на головному дієслові, повністю речення як весь маркер евіденціальності або ж певні афікси на позначення непрямой евіденціальності. Загалом виділяють наступні типи евіденціальності в англійській мові: *Sensory evidential type* (тобто отримана шляхом світосприйняття), *Belief* (переконань та віри), *Reporting* (повідомлення), *Inferring* (логічного умовивіду).[44]

Sensory evidential type

Загалом виражається наступним чином:

перша особа однини та множини + дієслова сенсорного сприйняття (активна або ж пасивна форма)	I\we see; be seen
безособове речення + дієслово в пасиві: as (be) seen	As seen above
третя особа однини (it) + допоміжне дієслово is або модальне дієслово can	It is\can be seen that

Belief evidential type

Виражається:

суб'єктивно (відносно мовця)	перша особа однини та множини + дієслова що виражають психічну діяльність людини (mental state verbs); adjunct (ад'юнкт)	I think, I believe, I\we suggest In my\our view
об'єктивно	третя особа однини (it) + модальне дієслово + дієслова що виражають психічну діяльність в пасиві; adjunct (ад'юнкт)	It can be suggested; Arguably

Reporting evidential type

Виражається:

за допомогою дієслова: дієслова на позначення повідомлення та структурування в активі або пасиві	Argue, maintain, it is argued
за допомогою іменника; ад'юнкта	Fact, view, claim, observation; according to, in data, in `s view

Inferring evidential type:

модальні дієслова	Can, may, could, might, must
дієслова зв'язка (relational process)	Seem (to\that), appear (to\that)
модальний ад'юнкт	Probably, certainly, obviously, clearly etc.
за допомогою форми пасиву	It is possible that, it is certain that, it is clear that etc.

Засоби вираження евіденціальності в українській мові

В українській мові евіденціальність реалізується за допомогою лексико-семантичних засобів починаючи від дієслівних форм, відповідних іменників, предикатів, синтаксемами, частками т.д. Засоби вираження евіденціальності в сучасній українській мові в свою чергу формують евіденційну модусну систему, що є структурована наступними модусами: перцептивний, ментальний та мовленнєвий. Мовець в залежності від свого наміру вибирає ті чи інші засоби. [7]

перцептивний	перцептивний модус реалізується за допомогою дієслів, іменників та синтаксем на позначення сенсорного сприйняття, тобто слух, зір, смак, дотик, нюх.	Бачити, дивитися, погляд, очевидець, при
--------------	--	--

		мені, переді мною
ментальний	ментальний модус реалізується за допомогою дієслів та модальних дієслів на позначення процесу мислення, припущення, знання	Пам'ятати, знати, відомо, очевидно, значить
мовленнєвий	мовленнєвий модус реалізується за допомогою інформації отриманої вербальним повідомленням тобто мовець ретранслює повідомлення, використовуючи дієслова, іменники, предикативи та субстантиви на позначення мовленнєвої діяльності	Говорити, казати, повідомлення, заява, аргумент, сказано, сповіщено, зі слів, за висловом

Також, евіденціальність в українській мові реалізується у з'ясувальних складно підрядних реченнях: *Розказують* люди, що русалки часто заманюють на берег вівчаря з дудкою і примушують його грати всю ніч; вставних елементах: *промова, здається, удалась йому*; дієприслівниковий зворот: *люди не розуміючи нічого, переглядалися між собою*.

Засоби вираження евіденціальності в корейській мові

Як ми вже розглянули раніше евіденціальність в корейській мові передається за допомогою афіксу «- ㄷ/ -», який в свою чергу входить в конструкції евіденціальності на позначення різних відтінків. В сучасній корейській мові цей суфікс зберіг два різні граматичні значення, як показник евіденціальності він показує на те що мовець був свідком, а позначення минулого незавершеного часу можна спостерігати в таких граматичних конструкціях як кінцеві форми «- ㄷ/라»,

«- 더라고요», в дієприкметникових формах «- 던», та в дієприслівникових формах «- 더나».[40]

Основні форми евіденціальності та їх значення

- 던. Використовується для опису іменника майбутнього часу в минулому часі. Ця форма вказує на незавершений характер дії, виконаної в минулому, або позначає дію що була перервана: 어제 마시던 우유가 여기 있다 – *Ось молоко, яке я вчора пив (але не допив)*. Тобто, усвідомлення факту було перервано до моменту мовлення, а потім мовець говорить нам про цей факт, тим самим відновлюючи процес його сприйняття.

- 던가. Виражає конкретний спосіб задати питання, яке в подальшому може бути обговореним. Мовець використовує конструкцію з метою перепитати себе про факт або дію в минулому, тим самим чекає підтвердження або реакції від слухача. Ця конструкція часто використовується, коли мовець не впевнений в дії або факті, який він пережив і намагається впевнитися в їх достовірності задаючи питання до себе оперуючи до свого досвіду з метою роз'яснення. - 았/었 – позначають в цій конструкції досвід що відбувався в минулому: 내가 이 책을 읽었던가? – *Чи читав я цю книгу раніше?*

- 더라. Використовується для того щоб вказати на факт або поточну ситуацію. Зокрема, цей факт повинен бути чимось, що не було відомо мовцю, а тим що він тільки що зрозумів, чи дізнався за допомогою свого досвіду: 가방이 무겁더라 – *Ця сумка важка*. За допомогою цієї конструкції ми можемо зрозуміти що саме за допомогою свого досвіду мовець зрозумів, дізнався що ця сумка важка. Ця конструкція також несе в собі позначення досвіду в минулому, однак якщо використовувати з частками на позначення минулого часу - 았/었 - виражає не впевненість мовця в тому чи дійсно ця ситуація чи дія відбувалась: 어제 비가 왔더라 – *Вчора здається йшов дощ*.

더라고요. Використовується для позначення, того що безпосередньо бачив, чув

або відчував мовець до початку мовлення. Використовується лише для речей виявлених мовцем про які він раніше не знав. Синонімічна з конструкцією «-*더라*» та «-*더군요*», однак «-*더라*» використовується загалом в *반말*, в той час як «-*더라고요*» и «-*더군요*» можна використовувати в *존댓말*, однак серед цих трьох форм «-*더라고요*» найбільш інтенсивніше передає значення.

- *던테*. Конструкція використовується коли мовець зрозумів, дізнався щось нове та виражає своє ставлення, почуття, частіше своє протиріччя та не згоду стосовно нового факту слухачеві. Також виражає здивування з приводу факту або події в минулому. Від конструкції «-*더라고요*» відрізняється тим що «-*더라고요*» передає спогад, але не протиріччя, «-*던테*» ж навпаки виражає і спогад і протиріччя мовця щодо факту або дії про який він почув від іншого мовця і висловлює свою думку своєму співрозмовнику.

- *다고 하던테*. Використовується мовцем щоб згадати або підтвердити те, що він чув раніше. - *는다고 하다* виражає непряму мову та цитування + - *던테*, що виражає спогади мовця про дію або факт, частка -*고* часто опускається і форма скорочується до - *다던테*.

- *더니*. Використовується мовцем, коли він описує дві дії або ж речі які він спостерігав або переживав одну за іншою. Дві дії, які відбувалися можуть бути протилежними за значенням і відрізнитись, і саме в цьому контексті можуть передавати здивування мовця або ж навпаки можуть бути просто пов'язаними один з одним у послідовності. *제 컴퓨터가 느려지더니, 이제 안 켜져요* – Мій комп'ютер спочатку завис а тепер навіть не вмикається.

- *테/대*. Конструкція «-*테*» використовується, коли мовець говорить про свій власний досвід, конструкція «-*대*», коли мовець говорить про те що він чув. *그 집이 진짜 멋있는데* – Цей дім дійсно класний. *그 집이 진짜 멋있대* – Я чув що цей дім дійсно класний.

- *나 보다/ (는) 모양이다/ (는) 듯하다*. Вираження інференційного значення тобто умовиводу, що формується учасниками в процесі інтерпритації отриманих повідомлень в корейській мові передається за допомогою аналітичних форм. Їх

значення загалом синонімічне і вони можуть заміняти один одного.

- *것 같다*. Основною особливістю таких форм є не джерело інформації, а вираження імовірної оцінки мовця. Мовець виражає свою суб'єктивну думку про імовірність дії в минулому, теперішньому та майбутньому.

2.9. Висновки щодо порівняльної характеристики засобів вираження евіденціальності в англійській, українській та корейській мовах

Розглянувши систему засобів вираження евіденціальності в англійській, українській та корейській мовах, можна зробити висновок: оскільки система засобів вираження евіденціальності в англійській є багатою та необмеженою граматичними формами її не розглядають як граматичну категорію. Евіденціальність в англійській мові виражається за допомогою дієслів в активі та пасиві, що вказують на джерело отриманої інформації, за допомогою часу в якому стоїть дієслово ми можемо зрозуміти, коли саме відбулася подія, дія, стан за яких умов і т.д. Також евіденціальність в англійській мові виражається: іменниками, ад'юнктами (уточнення), безособовими реченнями, модальними дієсловами в поєднанні з простими дієсловами т.д. В українській мові, як і в англійській мові, вираження евіденціальністю не є обмеженою, оскільки може виражатися як граматичними так і лексичними засобами: дієслівними формами, іменниками, синтаксемами, предикатами а також за допомогою з'ясувальних складно підрядних речень. Залежно від часу та виду в якому перебуває дієслово ми також розуміємо коли саме відбулась подія, дія, стан. В корейській мові наявна ціла низка граматичних форм з наявним афіксом евіденціальності, тобто на відмінну від англійської та української мови, засоби вираження евіденціальності обмежені граматичними формами, більше того ці форми позначають не тільки час як в англійській та українській мовах, а також передають певні відтінки значень які залежать на пряму від інтенцій мовця.

Висновки до розділу II

Розглянувши систему часів в порівняних мовах можна зробити висновки: функції та способи вираження системи неозначеного часу загалом збігаються в корейській, українській та англійській мовах, однак відповідно, ці засоби є обумовленими будовою та порядком слів у тій чи іншій мові. На відмінну від англійської мови, в корейській та українській не виділяють окремо системи тривалого, доконаного та тривало-доконаного часів, однак присутні свої характерні форми вираження процесуальності та доконаності дії, в українській – доконаний вид дієслова, в корейській – граматичні форми процесуальності та відповідно часові форми залежно від того в якому часі вжито речення для позначення повної завершеності дії. Також на відмінну від англійської мови в корейській та українській виражається або доконаність або процесуальність дії, які на прямо залежать від інтенцій мовця, загалом одночасне позначення доконаності та тривалості є в край рідкісним або взагалі відсутнє. Використання тих чи інших засобів на позначення часу в українській та корейській мові може варіюватися, оскільки сама система на відмінну від англійської мови, не є чітко встановленою та обмеженою. Система засобів евіденціальності в англійській та українській не є обмеженою і навпаки в корейській мові виражається загалом граматичними формами з афіксами на позначення евіденції. В корейській мові час виражається частіше в системі евіденціальності та з більшим відтінком значень на відмінну від англійської та української мови.

ВИСНОВКИ

Дослідження та порівняння характерних засобів на позначення концепту «час» в корейській, англійській та українській мовах показало: морфологічну відмінність порівняних форм, що безпосередньо впливають на засоби та форми вираження часу. Українська та англійська мови є флективними мовами, тобто в яких граматичні значення передаються закінченнями, і навпаки корейська мова є аглютинативною, в якій граматичні форми утворюються за допомогою афіксів. Афікси мають загалом одне значення і приєднуються до повнозначних слів, в корейській мові можна використовувати одночасно декілька афіксів з різними відтінками значень, таким чином часові форми можуть поєднуватись одночасно з формами на позначення рівня ввічливості; у флективних мовах закінчення є багатозначними, однак вони приєднуються до основ слів. Українська мова синтетичною, тобто відношення між словами виражаються за допомогою словоформ, англійська мова – аналітичною, відношення між словами виражається службовими словами і порядком розташування повнозначних слів. Таким чином, в українській та корейській мові на відмінну від англійської система вираження часу, а саме її функції не є чітко обмеженими та зафіксованими конкретними часовими формами. Категорія часу в англійській мові виражена чотирма групами часових форм дієслова: Indefinite, Continuous, Perfect та Perfect-Continuous, які існують в парадигмі трьох часів минулого, теперішнього та майбутнього, таким чином в англійській мові виділяють 12 часів, відповідно кожної часової групи певної парадигми. У сучасній українській мові час виражається за допомогою дієслів, які в свою чергу мають значення чотирьох часів: давньоминулого, минулого, теперішнього та майбутнього, деякі з них можуть поділятися на підкатегорії, як, наприклад теперішній час в якому виділяють підкатегорію теперішньо-минулого та теперішньо-майбутнього часів. В корейській мові загалом прийнято також виділяти чотири часові форми, що утворені за допомогою афіксів. Також шляхом порівняння вдалося з'ясувати, що категорія часу тісно пов'язана з категорією виду в порівняних мовах. Таким чином, парадигма часових форм утворюється відповідним членом видової пари.

Дієслова доконаного виду в українській мові передаються в англійській мові відповідно часовими формами: Past Indefinite та групою Perfect. Дієслова недоконаного виду в українській мові передаються в англійській мові часовими формами групи Indefinite (окрім Past Indefinite), Continuous та Perfect-Continuous, недоконаність дії в корейській мові може також виражатися за допомогою форми евіденціальності. В корейській мові виділяють як часові форми утворені афіксами на позначення того чи іншого часу: \emptyset , -ㄴ/는, -았, -었, -겠, (으)ㄴ거, -았/였었 та форму процесуальності -고 있다, так і окремі граматичні форми, що виражають як часові функції, так і певні відтінки значень: 1) одночасність дії: -는 동안, -(으)면서; 2) послідовність дії: -아/어서, -고 나서 та формою евіденціальності, що також вказує на послідовність дій, які сприймав мовець: -더니 ; 3) отриманий досвід в минулому: -(으)ㄴ 적이 있다/없다, 아/어 본 적이 있다, форм евіденціальності з цим відтінком: -테/대, -던가; 4) преривання першої дії другою дією: -다가 та афіксу евіденціальності -던; 5) зміни стану: -아/어 지다, -게 되다; 6) наміру та обіцянки в майбутньому: (으)ㄴ게요, (으) 려고; 7) умовиводу: що виражається афіксом на позначення часу -겠 та формами на позначення евіденціальності- 나 보다/ (는) 모양이다/ (는) 듯하다. В корейській та українській мові на відмінну від англійської мови відсутні групи часів: Perfect, Continuous та Perfect-Continuous, процесуальність дії в українській мові передається звичайним теперішнім часом дієсловами недоконаного виду, в корейській відповідно формою на позначення процесуальності, передування однієї дії іншій в українській – давньоминулим часом, в корейській мові як минулим, так і давньоминулим часом а також граматичними формами з цим відтінком значення, доконаність дії в українській – звичайним минулим часом з дієсловами доконаного виду, в корейській так само як минулим так і давньо-минулим часом і відповідними граматичними формами. Важливо підкреслити що група Perfect-Continuous, яка відображає одночасно доконаність і тривалість дії, в корейській та українській мовах зазвичай виражається або доконаність, або тривалість. Засобами часу також служать обставини часу, в англійській мові їх також називають маркерами часу. Також в англійській мові виділяють

прислівники невизначеного часу і повторюваності дії: *ever, never, just, lately, seldom, sometimes, often, usually, rarely, always*. В українській мові обставина часу виражається 1) прислівниками: *вчора, увечері*; 2) іменниками в непрямих відмінках: *після дощу*; 3) словосполученнями: *вже другий день*; 4) дієприслівниками та дієприслівниковими зворотами: *повечерявши...*; 5) прийменником з числівником: *в 1998*. В корейській мові відповідно також вирізняють маркери часу що виступають обставинами часу: *어제, 내일, 지금, 그때, 나중에, 후에, 최근에, 얼마 전에* т.д. Порівняльна характеристика також показала, що евіденціальність та її форми слугують відображенням відносних часів в порівняних мовах. В англійській та українській мові система засобів вираження евіденціальності є багатою та необмеженою однією категорією засобів, таким чином в українській та англійській мовах виражається як лексичними, так і граматичними засобами, в корейській мові ця категорія обмежена загалом граматичними формами у складі яких наявний суфікс евіденціальності «-터», що виражається в таких граматичних формах: -던, -던가, -더라, -더라고요, -던데, -다고하던데, -터니. Та граматичних форм, які виражають більш інференційне значення, тобто базуються на умовиводі та спостереженні, тому відрізняються від попередніх тим, що не несуть в собі сто відсоткову точність інформації, а виражають лише припущення: -나 보다, -(는) 모양이다, -(는) 듯하다, -는 것 같다.

Отже, можна зробити висновок, що кожна з систем на позначення концепту «час» в кожній мові має свої особливі форми та засоби, які насамперед обумовлені типологічною класифікацією, тобто ці особливості обумовлені як морфологічними, так і синтаксичними відмінностями притаманними тій чи іншій мові.

АНОТАЦІЯ

시간은 우리 삶의 핵심 요소인 근본적인 범주입니다. 이 범주는 세계의 과학과 언어 구조에 기초하고 있습니다. 각 언어에는 특정한 시간 표현 수단이 있습니다. 이른바 «지능적 인간성»이 존재하는 기간 내내 다양한 과학 분야의 대표들이 이런 현상을 설명하고 이 범주와 관련된 해답을 찾으려고 노력했습니다. 따라서 본 논문에서 연구대상은 «시간»의 개념과 현대 한국어, 영어, 우크라이나어에서의 재생산 수단, 그리고 서로 비교하는 것입니다. 이 주제에 대한 연구는 시간의 범주가 우리 삶의 필수적인 부분이기 때문에 매우 중요합니다. 이러한 언어에서 시간 개념의 특징적인 형태와 표현 수단을 분석하고 비교함으로써, 우리는 일반적인 언어와 그 특징 모두를 특성화할 수 있습니다. 또한 시간 수단의 시스템을 상세하게 분석하는 데 도움이 될 수 있는 차이점과 유사점을 이해할 수 있습니다. 연구와 비교 특성화는 학습 과정과 언어 학습의 필수적인 부분이 되어야 합니다. 왜냐하면 유사성과 차이점을 고려했을 때, 여러분은 언어를 마스터하는데 직접적으로 도움이 되는 특정한 도구를 사용하는 논리를 이해할 수 있기 때문입니다. 이것은 번역자를 위한 가장 중요한 작업입니다. 더욱이 번역자는 시간과 표현수단의 개념을 연구할 뿐만 아니라 보다 명확한 체계화 및 이 개념을 표현할 수 있는 형태와 수단의 사용 패턴을 다음 세대의 전문가들에게 알리는 중요한 교육 과제에 직면해 있습니다. 본 연구에서는 비교 가능한 각 언어의 시간 특성 개념의 지정에 대한 기본 수단을 수집합니다. 이러한 양식을 고려하는 것은 표현과 사용의 특징을 강조하는 데 도움이 될 뿐만 아니라 일반적으로 «시간이란 무엇인가»를 이해하는 데도 도움이 될 것입니다. 본 연구 논문의 목적은 한국어, 영어, 우크라이나어로 시간의 개념을 나타내는 수단과 형태의 체계를 연구하는 것입니다. 이 논문은 또한 철학, 언어학에서 시간의 개념에 대한 설명과 증거의 범주에 대한 설명도 제공합니다.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Баранова С. В. Практикум з порівняльної граматики англійської та української мов / Світлана Володимирівна Баранова. – Суми: СумДУ, 2011. – 132 с.
2. Барчук В. М. Граматична категорія темпоральності: семантико-структурний аспект. // Мовознавство. – 2011. – №6. – С. 64–76.
3. Козовик І. Я., Пономарів О. Д. Словник античної міфології. – Київ: Наукова думка, 1989. – 240 с.
4. Крижанівська О. О. Давноминулий час в українській мові: статус, особливості функціонування [Електронний ресурс] / Ольга Олегівна Крижанівська // Наукові записки. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Nzs_2008_80_22.pdf.
5. Ожоган А.А. Категорія субстанційності: основні підходи до вивчення [Електронний ресурс] / Андрій Анатолійович Ожоган // Наукові записки. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Nzs_2008_80_13.pdf.
6. Пономарів О.Д., Різун В.В, Шевченко І.Ю., та ін.; за ред. Пономарева О.Д. Сучасна українська мова – Київ: Либідь, 2008. – 488 с. – (4).
7. Яслик В. І. Евіденція в сучасній українській літературній мові: типологічний аспект [Електронний ресурс] / Володимир Іванович Яслик. – 2016.
8. Аврелий Августин. Исповедь / Аврелий Августин., 2011. – 400 с.
9. Апресян Ю.Д. Избранные труды. // Дейксис в лексике и грамматике и наивная модель мира / – Москва: Языки русской культуры, 1995. – С. 629–650.
10. Аристотель. Категории / Аристотель. – Москва: Мысль, 1978. – 687 с. – (4).

11. Аристотель. Об истолковании / Аристотель. – Москва: Мысль, 1978. – 770 с. – (4).
12. Аристотель. Физика / Аристотель. – Москва: Мысль, 1978. – 687 с. – (4).
13. Бархударов Л.С., Штелинг Д.А. Грамматика английского языка, 1973. – 422 с.
14. Делез Ж. Логика смысла / Жиль Делез. – Москва: Академический Проект, 2011. – 472 с. – (Философские технологии).
15. Жигадло В.Н., Иванова И.П., Иофик Л.Л. Современный английский язык. Теоретический курс грамматики – Москва: лит. на иностр. яз., 1956. – 349 с.
16. Кононенко Л. А. Категория времени в английском языке: лингвистический и методический аспекты. [Электронный ресурс] / Любовь Александровна Кононенко. – 2018. – Режим доступа до ресурсу: http://www2.bigpi.biysk.ru/vkr/file/mpiya_22_01_2019_09_23_46.pdf.
17. Мазур Ю. Н. Грамматика корейского языка / Юрий Николаевич Мазур. – Москва: Муравей-Гайд, 2001. – 330 с.
18. Мазур Ю. Н. Корейский язык / Юрий Николаевич Мазур. – Москва: Издательство Восточной Литературы, 1960. – 119 с.
19. Мартыненко А. С. Что же это такое – время? / А. С. Мартыненко, В. В. Руденко. – Луганск : Свитліця, 2001.
20. Смирницкий А.И. Морфология английского языка – Москва: лит. на иностр. яз, 1959. – 440 с.
21. Хаймович Б.С., Роговская Б.И. Теоретическая грамматика английского языка – Москва: Высшая школа, 1967. – 298 с.
22. Alexandra Sabra. Tense and Aspect in the English Language [Электронный ресурс] / Alexandra Sabra. – 2020. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1429992/FULLTEXT01.pdf>.
23. Anawat Bunnag. The concept of time in philosophy: A comparative study between Theravada Buddhist and Henri Bergson's concept of time from Thai

- philosophers' perspectives / Anawat Bunnag. // *Kasetsart Journal of Social Sciences*. – 2017. – С. 1–7.
24. Anita Fetzer. Evidentiality in discourse / Anita Fetzer, Etsuko Oishi. // *Intercultural Pragmatics* 11. – 2014. – №3. – С. 321–332.
25. Berit Brogaard. Time and Tense / Berit Brogaard // *A Companion to the Philosophy of Language* / Berit Brogaard., 2014. – С. 765–786.
26. Chung, S. Tense, Aspect and mood / S. Chung, A. Timberlake // *Grammatical Categories and The Lexicon*. – Cambridge. 1985.
27. Chungmin Lee. Evidentials and Epistemic Modal in Korean -Evidence from their interactions [Электронный ресурс] / Chungmin Lee. – 2010. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.aclweb.org/anthology/Y10-1023.pdf>.
28. EunHee Lee. Korean Tense and Aspect in Narrative Discourse / EunHee Lee., 2013. – 135 с.
29. Guglielmo Cinque. Adverbs and Functional Heads: A Cross-Linguistic Perspective [Электронный ресурс] / Guglielmo Cinque. – 1999. – Режим доступа до ресурсу:
file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Adverbs_and_Functional_Heads_A_Cross-Linguistic_Pe.pdf.
30. Hee-Rahk Chae. Tense Markers and -ko Constructions in Korean [Электронный ресурс] / Hee-Rahk Chae. – 2006. – Режим доступа до ресурсу:
file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/Tense_Markers_and_ko_Constructions_in_Ko.pdf.
31. Ho-min Sohn. *Studies in Korean Linguistics and Language Pedagogy* / Ho-min Sohn., 2013. – 616 с.
32. Hyo Sang Lee. Tense, Aspects and Modality: A Discourse-pragmatic Analysis of Verbal Affixes in Korean from a Typological Perspective / Hyo Sang Lee., 1991. – 491 с.
33. J.J.J. Ureel. Form-focused instruction and the acquisition of tense by Dutch-speaking learners of English: Experimental studies into the effects of input

- practice and output practice [Электронный ресурс] / J.J.J. Ureel // Utrecht: LOT. – 2011. – Режим доступа до ресурсу:
<https://hdl.handle.net/11245/1.342698>.
34. James Higginbotham. The Anaphoric Theory of Tense [Электронный ресурс] / James Higginbotham. – 2006. – Режим доступа до ресурсу:
<https://pdfs.semanticscholar.org/d7f9/faad77a72d46fd47a91320c74a3946c984fa.pdf>.
35. Jean-myung Ahn, Lee Kyung-Ah, Han Hoo-Young Korean Grammar in use Beginning to Early Intermediate, 2010. – 376 с. – (1).
36. Jean-myung Ahn, Sun Eun-Hee. Korean Grammar in Use: Advanced, 2014. – 408 с. – (3).
37. Jin-young Min, Jean-myung Ahn. Korean Grammar in Use : Intermediate, 2011. – 432 с. – (2).
38. Joan L. Bybee. A Study of the Relation between Meaning and Form / Joan L. Bybee., 1985. – 235 с.
39. Kasia M. Jaszczolt, Louis de Saussure. Introduction: Time, Temporality, and Tense / Kasia M. Jaszczolt, Louis de Saussure. // Oxford University Press. – 2013. – С. 1–11.
40. Kyung-An Song. Various Evidentials in Korean [Электронный ресурс] / Kyung-An Song. – 2010. – Режим доступа до ресурсу:
<https://www.aclweb.org/anthology/Y10-1101.pdf>.
41. Kyung-Sook Chung. Space in Tense: The Interaction of Tense, Aspect, Evidentiality and Speech Act in Korean. / Kyung-Sook Chung., 2012. – 310 с.
42. Kyung-Sook Chung. Tense Interpretation in Korean [Электронный ресурс] / Kyung-Sook Chung. – 2009. – Режим доступа до ресурсу:
http://lingpapers.sites.olt.ubc.ca/files/2019/11/NWLC_17_Chung.pdf.
43. Laura A. Michaelis. Time and Tense [Электронный ресурс] / Laura A. Michaelis. – 2006. – Режим доступа до ресурсу:
<https://spot.colorado.edu/~michaeli/MichaelistenseHEL.pdf>.

44. Linxiu Yang. Evidentiality in English Research Articles of Applied Linguistics: From the Perspective of Metadiscourse / Linxiu Yang. // Journal of Language Teaching and Research 5. – 2014. – №3. – С. 581–591.
45. Luke Park. Korean Language Guide [Электронный ресурс] / Luke Park. – 2013. – Режим доступа до ресурсу: <https://www.slideshare.net/markjerichogarrido/korean-language-guide-2013-pdf>.
46. Mary Harper. Time and Tense in English [Электронный ресурс] / Mary Harper, Eugene Charniak. – 2002. – Режим доступа до ресурсу: [file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/P86-1003%20\(2\).pdf](file:///D:/%D0%97%D0%B0%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B8/P86-1003%20(2).pdf).
47. Mary P. Harper. Time and tense in English / Mary P. Harper, Eugene Charniak. // Association for Computational Linguistics. – 1986. – С. 3–9.
48. Michel Gagnon. From Conceptual Time to Linguistic Time / Michel Gagnon. // Computational Linguistics 22. – 1996. – №1. – С. 91–127.
49. Mi-Ryoung Kim, San Duanmu. Tense and Lax Stops in Korean. // Journal of East Asian Linguistics. – 2004. – №13. – С. 2–47.
50. Mohammad Jafar Jabbari. Time and Tense in Language. // International Journal of Linguistics. – 2013. – №5. – С. 1–8.
51. Monica Lau. Aspect, evidentiality, and mirativity [Электронный ресурс] / Monica Lau, Johan Rooryck. – 2017. – Режим доступа до ресурсу: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/67792/Aspect-evidentiality-mirativity.pdf?sequence=1>.
52. Myung-Kwan Park. A morpho-syntactic study of Korean verbal inflection [Электронный ресурс] / Myung-Kwan Park. – 1994. – Режим доступа до ресурсу: https://www.researchgate.net/publication/27404619_A_morpho-syntactic_study_of_Korean_verbal_inflection.
53. Sue Young Kim. The Early Acquisition of Korean Morphology: A Case Study. // Korean Journal of Communication Disorders. – №2. – С. 89–118.
54. Wolfgang Klein. Time in Language, Language in Time [Электронный ресурс] / Wolfgang Klein. – 2008. – Режим доступа до ресурсу:

https://www.researchgate.net/publication/263066380_Time_in_Language_Language_in_Time.

55. 고영근. 표준중세 국어문법론 / 고영근., 2005.
56. 김정숙. 외국인을 위한 한국어 문법 1 / 김정숙, 박동호, 이병규., 2005.
57. 박이정. 외국어로서의 한국어교육학 개론 / 박이정., 2005.
58. 이익섭. 국어문법론가의이익섭 / 이익섭., 2002.
59. <http://easy-english.com.ua>
60. <http://filosbank.narod.ru/Fails/Temi/Htm/Vremyakakfil.htm#:~:text=Н.&text=Время%20—%20это%20проявление%20бытия%20с,выражает%20длительность%20и%20последовательность%20событий.&text=Время%20безразлично%20к%20тому%20С%20что,изменяется%20С%20оно%20независимо%20от%20процессов>
61. http://www.chronos.msu.ru/old/biographies/lubinskaya_aristotel.html#:~:text=Время%20неотделимо%20от%20движения%20С%20но%20не%20тождественно%20движению.&text=Поэтому%20время%20Аристотель%20и%20определяет,означает%20одно%20из%20трёх%3A%201
62. http://www.chronos.msu.ru/old/RREPORTS/gansvind_o_freizere.htm
63. http://www.glottopedia.org/index.php/Tenses_of_English
64. <http://www.psylib.ukrweb.net/books/rassb01/txt28.htm>
65. <http://www.vestnik.vsu.ru/pdf/phylosophy/2013/01/2013-01-12.pdf>
66. <https://cassarilla.tumblr.com/post/93638644141/grammar-%EA%B2%A0>
67. <https://cyberleninka.ru/article/n/grammaticheskie-sredstva-vyrazheniya-vidovyh-znacheniy-v-sovremennom-koreyskom-yazyke/viewer>
68. <https://cyberleninka.ru/article/n/kategoriya-temporalnoe-v-lingvofilosofskom-osveschenii/viewer>
69. <https://cyberleninka.ru/article/n/vremya-v-filosofii-m-haydeggera-subektivatsiya-obektivnogo/viewer>
70. <https://gtmarket.ru/concepts/6947#:~:text=%3A%2022.09.2020.-,Время%20—%20это%20фундаментальное%20свойство%20бытия%20С%20выраженное%20в%20форме%20движения%20С,предметов>

71. <https://iphlib.ru/library/collection/newphilenc/document/HASH5940a150b1ca4a7297d259>
72. <https://medium.com/@markyun/a-v-으-르-것이다-6891af4c1b96>
73. https://ru.qaz.wiki/wiki/International_Society_for_the_Study_of_Time
74. https://ru.qaz.wiki/wiki/Julius_Thomas_Fraser
75. [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BE%D0%BD_\(%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BE%D0%BD_(%D1%84%D1%96%D0%BB%D0%BE%D1%81%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%8F))
76. https://webpen.com.ua/pages/Morphology_and_spelling/verb_declination_present_simple_future_tenses.html
77. <https://www.booksite.ru/fulltext/1/001/008/006/997.htm>
78. <https://www.docsity.com/ru/kategoriya-vidu-ta-chasu-v-angliyskiy-ta-ukrajinskiy-movah/1625064/>
79. <https://www.quora.com/How-many-tenses-does-Korean-have-If-so-what-are-the>
80. <https://www.science-community.org/ru/node/3717>
81. <https://www.sciencedirect.com>